

บทที่ 5

มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

5.1 มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม

จากการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของการทำเหมืองในช่วงต่อไป กรณีการขออนุญาตเปลี่ยนแปลงแผนผังการทำเหมือง ของประทานบัตรที่ 33964/16442 ของห้างหุ้นส่วนจำกัด ศิลาเขาน้อย ที่มีความประสงค์จะขอเปลี่ยนแปลงแผนผังการทำเหมือง โดยการเพิ่มพื้นที่การทำเหมืองทางด้านทิศใต้เพื่อเพิ่มพื้นที่การทำเหมือง และมีการปรับลดความสูงของหน้าเหมืองให้เป็นแบบขั้นบันไดเพื่อให้หน้าเหมืองมีเสถียรภาพและความปลอดภัยมากขึ้น โดยได้ออกแบบแผนผังโครงการทำเหมืองให้พื้นที่ที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายแก่ผู้ปฏิบัติงานให้มีความลาดเอียงน้อยลง โดยเพิ่มความกว้างของขั้นบันไดในบริเวณพื้นที่เสี่ยงดังกล่าว ส่วนพื้นที่อื่นๆ ได้ออกแบบให้ขั้นบันไดสุดท้ายมีความสูงไม่เกิน 10 เมตร และมีความกว้างขั้นบันไดสุดท้ายไม่น้อยกว่า 10 เมตร ทั้งนี้ จะรักษาให้มีความลาดเอียงทั้งหมดของหน้าเหมือง (Overall Slope) ไม่เกิน 45 องศา นอกจากนี้ มีการควบคุมปริมาณการใช้ระเบิดให้ไม่เกิน 29.86 กิโลกรัมต่อจังหวะถ่วง ด้วยเหตุนี้ ที่ปรึกษาจึงได้พิจารณาทบทวนมาตรการป้องกันแก้ไขและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่กำหนดไว้เดิม และทำการปรับปรุงมาตรการฯ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงแผนผังโครงการทำเหมืองดังกล่าว ประกอบด้วยมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมทั่วไปรายละเอียดแสดงในตารางที่ 5.1-1 และมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆระหว่างดำเนินโครงการ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 5.1-2

5.2 มาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

เพื่อให้มั่นใจได้ว่ามาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม ที่ทางโครงการจะนำไปปฏิบัติในช่วงต่อไป มีประสิทธิภาพเพียงพอ และการดำเนินการไม่ก่อให้เกิดปัญหาผลกระทบต่อชุมชนในบริเวณใกล้เคียง บริษัทที่ปรึกษาจึงได้เสนอให้โครงการมีการดำเนินการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆ เพื่อให้ทราบถึงระดับปัญหา/ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทำเหมืองของโครงการ โดยมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมดังกล่าว บริษัทที่ปรึกษาได้มีการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้มีความเหมาะสมและครอบคลุม และสอดคล้องกับมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันสำหรับโครงการเหมืองแร่ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 5.2-1

ตารางที่ 5.1-1 มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมทั่วไป

มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
1. ให้มีช่องทางรับเรื่องราวร้องทุกข์ความเดือดร้อนของประชาชนที่เกิดจากกิจกรรมการทำเหมืองแร่ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยจัดกล่องรับฟังความคิดเห็นหรือในรูปแบบช่องทางออนไลน์ ในกรณีที่มีผู้ร้องเรียนว่าได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากการดำเนินโครงการ ผู้ถือประทานบัตรจะต้องดำเนินการแก้ไขทันที แจ้งความคืบหน้าแก่ผู้ร้องเรียนและให้ความช่วยเหลือด้วยความเป็นธรรม และกรณีที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ หรือสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ตรวจสอบแล้ว พบว่า ผู้ถือประทานบัตรไม่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่กำหนด จะต้องหยุดการทำเหมืองแล้วแก้ไขเหตุแห่งความเดือดร้อนให้เสร็จสิ้นก่อนที่จะดำเนินการต่อไป	- สำนักงานของโครงการ - ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านที่อยู่ในเขตพื้นที่รัศมี 3 กิโลเมตร	ทันทีที่ได้รับอนุญาตประทานบัตรและตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
2. หากได้รับการร้องเรียนจากประชาชนว่าได้รับความเดือดร้อนหรือสาธารณประโยชน์ได้รับความเสียหายจากการดำเนินโครงการ ซึ่งกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และ/หรือสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตรวจสอบแล้วพบว่า เกิดจากการดำเนินโครงการ โครงการจะต้องดำเนินการแก้ไขผลกระทบและให้ความช่วยเหลืออย่างเป็นธรรมโดยเร็วที่สุด			
3. ดำเนินการตามแผนการปิดเหมืองและการฟื้นฟูพื้นที่จากการทำเหมืองที่ได้เสนอไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และให้รายงานผลการดำเนินการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ผนวกไว้ในรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม	บริเวณพื้นที่โครงการ	ปีละ 1 ครั้ง ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
4. ผู้ถือประทานบัตรต้องวางวงเงินหลักประกันการฟื้นฟูสภาพพื้นที่การทำเหมือง และเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองตามประกาศคณะกรรมการแร่ เรื่อง การวางหลักประกันการฟื้นฟูสภาพพื้นที่การทำเหมืองและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง พ.ศ. 2562 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	บริเวณพื้นที่โครงการ	ก่อนได้รับอนุญาตให้เปิดการทำเหมือง และดำเนินการตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
5. ผู้ถือประทานบัตรต้องจัดทำประกันภัยความรับผิดชอบต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ของบุคคลภายนอกกับนิติบุคคลที่ได้ใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยที่จดทะเบียนในราชอาณาจักรตามประกาศคณะกรรมการแร่ เรื่อง การกำหนดวงเงินและการจัดทำประกันภัยความรับผิดชอบต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินของบุคคลภายนอก สำหรับการทำเหมืองประเภทที่ 2 และประเภทที่ 3 พ.ศ. 2562 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	บริเวณพื้นที่โครงการ	ก่อนได้รับอนุญาตให้เปิดการทำเหมือง และดำเนินการตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย

ตารางที่ 5.1-1 มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมทั่วไป (ต่อ)

มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
6. ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรมีความจำเป็นต้องการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการ หรือ มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ให้แตกต่างไปจากที่ได้เสนอไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามที่ คณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ ได้ให้ความเห็นชอบรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม แล้ว ภายหลังที่ได้รับอนุมัติหรืออนุญาตจากเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว ให้เสนอ การเปลี่ยนแปลงให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่พิจารณา ดังนี้	บริเวณพื้นที่โครงการ และใกล้เคียง	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
6.1 หากเห็นว่าการแก้ไขเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไม่กระทบต่อสาระสำคัญของการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และเป็นมาตรการที่เกิด ผลดีต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่า หรือเทียบเท่ามาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ แล้ว ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่รับจดทะเบียนการปรับปรุงแก้ไข เปลี่ยนแปลงดังกล่าว พร้อมกับให้จัดทำสำเนาการปรับปรุงแก้ไขมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่รับจดทะเบียนไว้ ส่งให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อทราบ	บริเวณพื้นที่โครงการ และใกล้เคียง	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
6.2 หากเห็นว่าการปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดโครงการ หรือมาตรการนั้น ๆ อาจกระทบต่อ สาระสำคัญในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ได้รับความเห็นชอบ จาก คณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จัดส่งรายงาน การปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดโครงการ หรือมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบ สิ่งแวดล้อม หรือมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ให้สำนักงานนโยบาย และแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเสนอให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ คณะที่เกี่ยวข้องพิจารณา ให้ความเห็นชอบประกอบก่อนการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุง มาตรการดังกล่าว และเมื่อโครงการหรือกิจการมีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียด หรือ ปรับปรุงแก้ไขมาตรการแก้ไขป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม หรือมาตรการ ติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ ให้ความ เห็นชอบประกอบแล้ว กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ต้องแจ้งผลการอนุญาต ให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงดังกล่าวให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมทราบด้วย	บริเวณพื้นที่โครงการ และใกล้เคียง	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย

ตารางที่ 5.1-1 มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมทั่วไป (ต่อ)

มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
7. ในระหว่างการทำเหมืองหากขุดพบโบราณวัตถุ หรือร่องรอยทางโบราณคดี ไม่ว่าจะเป็นภาพเขียนสีหรืออื่น ๆ ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์จะต้องรายงานและขอความร่วมมือจากกรมศิลปากรหรือสำนักศิลปากรในท้องที่เข้าไปดำเนินการตรวจสอบพื้นที่ ทั้งนี้ ในระหว่างการสำรวจจะต้องหยุดการทำเหมืองชั่วคราว และหากพิสูจน์แล้วว่าเป็นแหล่งโบราณคดี ผู้ถือประทานบัตรจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	บริเวณพื้นที่โครงการ และใกล้เคียง	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
8. ในระหว่างการทำเหมือง หากขุดพบสิ่งอันมีเหตุควรเชื่อได้ว่าเป็นซากดึกดำบรรพ์ ให้โครงการแจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่พบทราบภายใน 7 วัน นับแต่วันที่พบ เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม			
9. ให้เสนอรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ให้หน่วยงานอนุญาตพิจารณาปีละ 2 ครั้ง โดยให้ปฏิบัติตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้ดำเนินการ หรือผู้ขออนุญาตจะต้องจัดทำเมื่อได้รับอนุญาตให้ดำเนินการโครงการหรือกิจการแล้ว พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	บริเวณพื้นที่โครงการ และใกล้เคียง	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
10. ผู้ถือประทานบัตรต้องจัดตั้ง “กองทุนพัฒนาหมู่บ้านรอบพื้นที่เหมืองแร่” ตามประกาศกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการกองทุนพัฒนาหมู่บ้านรอบพื้นที่เหมืองแร่ พ.ศ. 2559 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	บริเวณพื้นที่โครงการ และใกล้เคียง	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
11. ผู้ถือประทานบัตรจะต้องจัดตั้ง “กองทุนเฝ้าระวังสุขภาพ” ตามประกาศกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการกองทุนเฝ้าระวังสุขภาพสำหรับโครงการเหมืองแร่ พ.ศ. 2559 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	บริเวณพื้นที่โครงการ และใกล้เคียง	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย

ตารางที่ 5.1-2 มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระยะดำเนินการ

องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมและคุณค่าต่างๆ	มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
1. ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ				
1.1 ลักษณะภูมิประเทศ	1. ให้เปิดดำเนินการทำเหมืองตามแผนผังโครงการที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด โดยให้กันเขตพื้นที่เว้นไม่ทำเหมืองในระยะ 10 เมตร จากแนวเขตพื้นที่โครงการโดยรอบ และห้ามการระเบิด ขุดเจาะ หรือขุดรื้อชั้นหินบริเวณขอบเขตพื้นที่โครงการด้านทิศตะวันออก และกำหนดพื้นที่เว้นจากการทำเหมืองทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือเพื่อให้เป็นพื้นที่กันชนตามบันทึกข้อตกลงกับชาวบ้านรอบพื้นที่ทำเหมืองแร่	บริเวณพื้นที่ทำเหมือง ดังรูปที่ 5.1-1	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	2. ให้เปิดดำเนินการเปิดทำเหมืองภายในขอบเขตพื้นที่ทำเหมืองที่กำหนด โดยกำหนดให้ออกแบบหน้าเหมืองในลักษณะเป็นขั้นบันได โดยจะให้ความสูงขั้นบันไดสุดท้ายไม่เกิน 10 เมตร และกว้างขั้นบันไดสุดท้ายไม่น้อยกว่า 10 เมตร และควบคุมความลาดชันทั้งหมด (Overall Slope) ไม่เกิน 45 องศา พร้อมทั้งตรวจสอบสภาพหน้าเหมืองให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัยจากการพังทลายก่อนเข้าปฏิบัติงานในแต่ละวัน	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	3. ให้จัดทำป้ายแสดงขอบเขตพื้นที่โครงการและขอบเขตการทำเหมืองของโครงการเพื่อให้ง่ายต่อการตรวจสอบพื้นที่ และการปฏิบัติงานบริเวณโครงการ พร้อมทั้งจัดทำป้ายแสดงข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ ได้แก่ หมายเลขประทานบัตร เนื้อที่โครงการ เจ้าของโครงการ อายุประทานบัตร และหมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ และป้ายเขตการใช้วัตถุระเบิด เวลาในการระเบิด ไว้บริเวณด้านหน้าพื้นที่โครงการ หรือบริเวณที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไป ให้สามารถใช้งานได้ดีอยู่เสมอ	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	4. ให้ตรวจสอบเสถียรภาพหน้าเหมืองอยู่เสมอ หากพบว่าบริเวณใดไม่ปลอดภัยหรือมีโอกาสพังทลายให้ดำเนินการแก้ไขให้มีความปลอดภัยโดยเร็ว	บริเวณพื้นที่ทำเหมือง	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	5. ให้ปลูกพืชคลุมดิน เช่น หญ้าแฝก พืชตระกูลถั่ว และปลูกไม้ยืนต้นโตเร็วและพันธุ์ไม้ท้องถิ่น บริเวณคันทำนบ พร้อมดูแลรักษาต้นไม้ที่ปลูกไว้ให้เจริญเติบโตอย่างสม่ำเสมอ หากพบว่าต้นไม้ตายหรือไม่เจริญเติบโต ให้ทำการปลูกซ่อมแซมโดยทันที	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร ตามรายละเอียดใน แผนการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ ที่ผ่านการทำเหมือง	หจก. ศิลาเขาน้อย

ตารางที่ 5.1-2 มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระยะดำเนินการ (ต่อ)

องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมและคุณค่าต่างๆ	มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
1.1 ลักษณะภูมิประเทศ (ต่อ)	6. ให้ดำเนินการฟื้นฟูสภาพพื้นที่โครงการตามแผนงานการฟื้นฟูพื้นที่เหมืองและแผนปิดเหมือง โดยการปลูกไม้ยืนต้นและพืชคลุมดินบริเวณพื้นเวนการท่าเหมือง บนคันทำนบกิน เพื่อเป็นแนวกันชนลดผลกระทบต่อนพื้นที่ข้างเคียงปลูกพืชคลุมดินเช่น หญ้าแฝก พืชตระกูลถั่ว และปลูกไม้ยืนต้นประจำถิ่น บริเวณพื้นที่ถมกลับ คันทำนบกิน และพื้นที่ว่างอื่นๆ	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตรตามรายละเอียดในแผนการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่ผ่านการท่าเหมือง	หจก. ศิลาเขาน้อย
1.2 คุณภาพอากาศ	1. ให้ดูแลไม้ยืนต้นในบริเวณพื้นที่โรงโม่หิน_บริเวณพื้นที่เวนไม่ทำเหมือง คันทำนบกิน และบริเวณพื้นที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการท่าเหมืองหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ เพื่อใช้เป็นแนวลดการฟุ้งกระจายของฝุ่นละอองจากพื้นที่ทำเหมือง/พื้นที่โรงโม่หินออกสู่ภายนอก	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	2. ให้ใช้เครื่องเจาะรูระเบิดที่มีอุปกรณ์เก็บฝุ่นติดไว้กับหัวเจาะ เพื่อป้องกันการฟุ้งกระจายของฝุ่นละอองขณะทำการเจาะรูระเบิด	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	3. ให้ฉีดพรมน้ำเพื่อลดฝุ่นละอองบริเวณหน้าเหมือง เส้นทางขนส่งแร่ในช่วงถนนลูกรัง พื้นที่โรงโม่หิน และลานกองแร่ อย่างน้อยวันละ 3-4 ครั้ง หรือตามสภาพอากาศในแต่ละวัน และปรับปรุงสภาพผิวถนนให้มีสภาพดีอยู่เสมอ	- บริเวณพื้นที่ทำเหมือง - เส้นทางขนส่งแร่จากหน้าเหมืองไปยังโรงโม่	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	4. ยานพาหนะ เครื่องจักรอุปกรณ์ ที่ก่อให้เกิดไอเสียหรือ ฝุ่นละออง ต้องได้รับการตรวจสอบและซ่อมแซมบำรุงรักษาสภาพเครื่องยนต์ให้อยู่ในสภาพดีและพร้อมใช้งานอย่างสม่ำเสมอ ตามชนิดของยานพาหนะและเครื่องจักรอุปกรณ์	โรงโม่หินของโครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	5. ให้ดูแลระบบบ่อล้างล้อ และระบบสเปรย์น้ำบริเวณพื้นที่โรงโม่หินให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่เสมอ โดยรถบรรทุกทุกคันจะต้องล้างล้อก่อนออกจากโรงโม่หิน	โรงโม่หินของโครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	6. การขนส่งแร่จากโรงโม่หินออกไปยังแหล่งรับซื้อภายนอกทุกครั้งจะต้องใช้ผ้าใบคลุมกระบะรถบรรทุกให้มิดชิด เพื่อลดการฟุ้งกระจายของฝุ่นละออง และการกระเด็นของแร่	รถบรรทุกแร่	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	7. ให้ดูแลรักษาและปรับปรุงระบบป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโรงโม่หินให้เป็นไปตามประกาศกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2548 เรื่อง ให้โรงโม่บดหรือย่อยหินมีระบบป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อม	โรงโม่หินของโครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย

ตารางที่ 5.1-2 มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระยะดำเนินการ (ต่อ)

องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมและคุณค่าต่างๆ	มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
1.3 ระดับเสียง แรงสั่นสะเทือน และหินปลิว	1. ให้ตรวจสอบและดูแลรักษาสภาพเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ ในการทำเหมืองให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์สามารถใช้งานได้ตามปกติ เพื่อลดระดับเสียงจากการทำงานของเครื่องจักรต่างๆ	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	2. ห้ามดำเนินการทำเหมืองและการขนส่งแร่ในช่วงเวลากลางคืน ซึ่งเป็นเวลาพักผ่อนของราษฎรในชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง โดยกำหนดระยะเวลาทำงานในช่วงเวลา 08.00-17.00 นาฬิกา เท่านั้น	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	3. การออกแบบการเจาะระเบิด การบรรจุวัตถุระเบิด และการจุดระเบิดจะต้องมีวิศวกรผู้ชำนาญการหรือผู้ผ่านการอบรมด้านการใช้วัตถุระเบิดจากกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ควบคุมการใช้วัตถุระเบิดพร้อมทั้งบันทึกรายละเอียดการออกแบบไว้ตรวจสอบทุกครั้ง	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	4. ภายหลังการใช้แก็ปไฟฟ้าจนหมดปริมาณที่สำรองไว้แล้ว ให้ใช้แก็ปหรือเชื้อปะทุชนิดไม่ใช่ไฟฟ้า (Non Electric Detonator : NONEL) แทนการใช้แก็ปไฟฟ้า และใช้ปริมาณวัตถุระเบิดสูงสุดไม่เกินที่ระบุไว้คือ 29.86 กิโลกรัมต่อจันทะถ่วง	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	5. ให้ติดตั้งป้ายเตือน “อันตรายจากการระเบิด” พร้อมทั้งระบุช่วงเวลาทำการระเบิด บริเวณด้านหน้าสำนักงานโครงการ และริมเส้นทางใกล้เคียงพื้นที่โครงการ ให้สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งดูแลป้ายให้อยู่ในสภาพที่ดีอยู่เสมอ	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	6. ให้จัดทำบันทึกหรือรายงานการเจาะระเบิดไว้ตรวจสอบทุกครั้ง เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนเจาะระเบิดในครั้งต่อไป	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	7. กำหนดให้ทำการระเบิดไม่เกินวันละ 1 ครั้ง ในช่วงเวลา 16.00-17.00 น. หากจะมีการระเบิดนอกเวลาที่กำหนดให้แจ้งผู้นำชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบล่วงหน้า	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	8. ให้ตรวจสอบและดูแลรักษาสภาพเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ ในการทำเหมืองให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์สามารถใช้งานได้ตามปกติ เพื่อลดระดับเสียงจากการทำงานของเครื่องจักรต่างๆ	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	9. ก่อนการระเบิดทุกครั้งจะต้องให้มีพนักงานตรวจสอบการใช้เส้นทางสาธารณะและพื้นที่ใกล้เคียง และอยู่ห่างจากหน้าระเบิดไม่น้อยกว่า 100 เมตร และเปิดสัญญาณเสียงเตือนให้ได้ยินในระยะรัศมี 500 เมตร โดยจะดำเนินการเปิดสัญญาณเสียงแจ้งเตือนก่อนการระเบิดประมาณ 5 นาที	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย

ตารางที่ 5.1-2 มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระยะดำเนินการ (ต่อ)

องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมและคุณค่าต่างๆ	มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
1.3ระดับเสียง แรงสั่นสะเทือน และหินปลิว (ต่อ)	10. ให้ตรวจสอบระยะหินปลิวภายหลังการระเบิดทุกครั้ง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบการเจาะระเบิด ให้มีความเหมาะสมและปลอดภัยในครั้งต่อไป	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	11. การใช้ระเบิดให้ปฏิบัติตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการให้ความคุ้มครองแก่คนงาน และความปลอดภัยแก่บุคคลภายนอก พ.ศ. 2566	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	12. ในกรณีที่โครงการก่อให้เกิดความเสียหายจากการดำเนินโครงการ และหรือการใช้วัตถุระเบิด แก่พื้นที่เกษตรกรรมหรือสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ใกล้เคียงจะต้องแจ้งให้เจ้าของพื้นที่รับทราบ เพื่อชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้น ถ้าหากไม่สามารถตกลงกันได้ จะต้องแจ้งคณะกรรมการมวลชนสัมพันธ์ เพื่อไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและให้มีการชดเชยค่าเสียหายอย่างเป็นธรรมโดยเร็ว	บริเวณพื้นที่โครงการและใกล้เคียง	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
1.4 อุทกวิทยาและคุณภาพน้ำ	1. ให้สร้างคันทำนบดินอัดแน่นและคูระบายน้ำ บริเวณแนวเขตพื้นที่โครงการด้านทิศเหนือ โดยแนวคันดินมีความกว้างที่ฐาน 4 เมตร สูง 1 เมตร และสันคันทำนบกว้าง 2 เมตร และคูระบายน้ำมีความกว้างด้านบน 2 เมตร ลึก 1 เมตร และความกว้างท้องร่อง 1.5 เมตร	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	2. ให้สร้างบ่อดักตะกอน จำนวน 1 บ่อ ขนาดเนื้อที่ 2 ไร่ ลึก 3 เมตร เพื่อรองรับน้ำจากพื้นที่ที่มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง และจากน้ำฝนที่ไหลบ่าจากบริเวณหน้าเหมืองและดักตะกอนมูลดินทรายก่อนสูบน้ำออกสู่ภายนอกโครงการ	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	3. ให้ตรวจสอบและปรับปรุงสภาพของคันทำนบดิน คูระบายน้ำ และบ่อดักตะกอน ให้สามารถใช้งานหรือรองรับน้ำได้ดีอยู่เสมอ โดยการตรวจสอบและขุดลอกตะกอนดินออกจากคูระบายน้ำปีละ 1 ครั้ง	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	4. ห้ามระบายน้ำขุ่นข้นหรือตะกอนมูลดินจากบ่อรับน้ำหรือบ่อดักตะกอนหรือบ่อน้ำภายในบริเวณพื้นที่โครงการออกสู่ภายนอก กรณีที่มีความจำเป็นจะต้องระบายน้ำออกสู่ภายนอกจะต้องทำการตรวจสอบคุณภาพน้ำก่อน และหากผลการตรวจสอบพบว่า คุณภาพน้ำมีค่าเกินเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดินที่กำหนด ห้ามระบายน้ำออกสู่ภายนอกโดยเด็ดขาด	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย

ตารางที่ 5.1-2 มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระยะดำเนินการ (ต่อ)

องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมและคุณค่าต่างๆ	มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
1.4 อุทกวิทยาและคุณภาพน้ำ (ต่อ)	5. ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ จะต้องไม่กระทำในช่วงที่ฝนตกชุกหรือหลังฝนตกใหม่ เพื่อป้องกันการชะล้างและลดอุบัติเหตุ	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	6. ภายหลังสิ้นสุดการทำเหมืองให้ตรวจสอบคุณภาพน้ำในบ่อตกตะกอน หากพบว่ามีความผิดปกติในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดินจะต้องติดป้ายเตือน “ห้ามใช้น้ำ” ให้เห็นอย่างชัดเจน	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	7. ให้ขุดลอกตะกอนดินในคูระบายน้ำและบ่อตกตะกอนหากพบว่า ตะกอนมีปริมาณ 1 ใน 3 ของบ่อ หรือขุดลอกเป็นประจำ พร้อมทั้งดูแลรักษาบ่อตกตะกอนและคูระบายน้ำให้อยู่ในสภาพดีเสมอ	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
1.5 ทรัพยากรดิน ดินถล่มและหลุมยุบ	1. ให้วิศวกรควบคุมการทำเหมืองอย่างเคร่งครัด เพื่อให้การทำเหมืองเป็นไปตามที่แผนผังโครงการกำหนด	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	2. ในระหว่างการทำเหมือง หากพบว่าในพื้นที่ปฏิบัติงาน มีแนวโน้มหรือความเสี่ยงว่าจะมีโพรงขนาดใหญ่ เช่น มีเสียงดังกังวานจากเนื้อหิน เป็นต้น ให้หยุดการทำเหมืองบริเวณพื้นที่ดังกล่าว และแจ้งหน่วยงานที่รับผิดชอบของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการตรวจสอบและพิสูจน์ความเป็นโพรง จากนั้นให้ดำเนินการกันเขตเป็นพื้นที่อันตรายโดยทำสัญลักษณ์หรือแสดงเขต ให้เห็นอย่างชัดเจน และห้ามบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเครื่องจักรที่มีน้ำหนักมากเข้าไปในบริเวณดังกล่าว พร้อมทั้งทำการตรวจสอบความปลอดภัยโดยวิศวกรควบคุมที่รับผิดชอบ การทำเหมืองของโครงการให้เรียบร้อยก่อนดำเนินการทำเหมืองในบริเวณดังกล่าวต่อไป	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย

ตารางที่ 5.1-2 มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระยะดำเนินการ (ต่อ)

องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมและคุณค่าต่างๆ	มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
1.5 ทรัพยากรดิน ดินถล่มและหลุมยุบ (ต่อ)	3. ให้ตรวจสอบเสถียรภาพบริเวณหน้าเหมืองให้มีความมั่นคงแข็งแรงและปลอดภัยอยู่เสมอ โดยสังเกตจากสิ่งบอกรเหตุ ที่มักเกิดขึ้นก่อนการพังทลายของหน้าเหมือง หากหน้าเหมืองไม่เสถียรภาพ ให้หลีกเลี่ยงการปฏิบัติงานในบริเวณดังกล่าว แล้วให้วิศวกรเหมืองแร่ดำเนินการวิเคราะห์เสถียรภาพ ของหน้าเหมืองโดยละเอียด เพื่อประเมินว่าการทำงานภายในสภาพดังกล่าว ว่าจะมีความปลอดภัยหรือไม่ หากไม่มีความปลอดภัย ให้ดำเนินการปรับปรุงความลาดชันหน้าเหมืองให้สามารถทำงานได้อย่างปลอดภัย	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	4. เมื่อสังเกตเห็นสิ่งบอกรเหตุ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความไม่เสถียรภาพของหน้าเหมืองได้ ให้หลีกเลี่ยงการปฏิบัติงานในบริเวณดังกล่าว แล้วดำเนินการวิเคราะห์เสถียรภาพของหน้าเหมืองโดยละเอียด เพื่อประเมินว่าการทำงานภายในสภาพดังกล่าว ว่าจะมีความปลอดภัยหรือไม่ หากไม่มีความปลอดภัย ให้ดำเนินการปรับปรุงความลาดชันหน้าเหมืองใหม่ให้สามารถทำงานได้อย่างปลอดภัยโดยเร็ว	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	5. ให้กำชับพนักงานเจาะระเบิดให้คอยสังเกต และจดบันทึกลักษณะหลุมเจาะระเบิดไว้ตรวจสอบทุกครั้ง หากพบว่าในพื้นที่ปฏิบัติการมีแนวโน้มหรือความเสี่ยงว่าจะมีโพรงขนาดใหญ่ เช่น มีเสียงดังกังวานจากเนื้อหิน เป็นต้น ต้องมีการตรวจสอบทางธรณีฟิสิกส์ เช่น การวัดค่าความต้านทานไฟฟ้า (Resistivity Survey) เพื่อพิสูจน์ความเป็นโพรง จากนั้นให้ดำเนินการกันเขตเป็นพื้นที่อันตรายโดยทำสัญลักษณ์หรือแสดงเขตให้เห็นอย่างชัดเจน และห้ามบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเครื่องจักรที่มีน้ำหนักมากเข้าไปในบริเวณดังกล่าว พร้อมทั้งทำการตรวจสอบความปลอดภัยโดยวิศวกรควบคุมที่รับผิดชอบการทำเหมืองของโครงการให้เรียบร้อยก่อนดำเนินการทำเหมืองในบริเวณดังกล่าวต่อไป	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	6. ออกแบบให้มีคันดิน ความกว้างประมาณ 1 เมตร สูงประมาณ 1 เมตร และมีร่องน้ำขนาดความกว้าง 1 เมตร ลึกประมาณ 30 เซนติเมตร บริเวณขอบนอกของชั้นบันไดบริเวณหน้าเหมืองทุกชั้น เพื่อรับน้ำจากหน้าเหมืองด้านบนให้ไหลไปตามร่องน้ำลงสู่บ่อรับน้ำบริเวณตอนล่าง บริเวณแนวร่องน้ำที่มีหินผุจะสร้างร่องระบายน้ำเป็นรางคอนกรีต (รูปที่ 5.1-2)	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย

ตารางที่ 5.1-2 มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระยะดำเนินการ (ต่อ)

องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมและคุณค่าต่างๆ	มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
2. ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ				
2.1 ทรัพยากรป่าไม้	1. ให้ทำเหมืองเฉพาะในเขตพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตประทานบัตรที่กำหนดไว้ในแผนผังการทำเหมืองเท่านั้น โดยให้เปิดดำเนินการทำเหมืองตามแผนผังโครงการที่กำหนดไว้ในแต่ละช่วงเวลาอย่างเคร่งครัด	บริเวณพื้นที่โครงการ และพื้นที่ป่าไม้ใกล้เคียง	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	2. หลีกเลี่ยงการตัดไม้ เปิดพื้นที่ป่าโดยไม่จำเป็น ส่วนพื้นที่ไม่มีกิจกรรมการทำเหมืองหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องให้รักษาสภาพภูมิประเทศเดิมไว้	บริเวณพื้นที่โครงการ และพื้นที่ป่าไม้ใกล้เคียง	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	3. ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ ตลอดจนกฎกระทรวง ข้อกำหนด ประกาศระเบียบข้อบังคับและเงื่อนไขอื่นๆ ซึ่งออกตามกฎหมายดังกล่าวทั้งที่ใช้อยู่ในขณะนี้ และที่จะประกาศใช้ต่อไป	บริเวณพื้นที่โครงการ และพื้นที่ป่าไม้ใกล้เคียง	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	4. ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่พนักงานและประชาชนให้เห็นคุณค่าของป่าไม้	บริเวณพื้นที่โครงการ และพื้นที่ป่าไม้ใกล้เคียง	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	5. ในช่วงทำเหมืองหากพบพืชถิ่นเดียว (Endemic Plants) พืชหายาก (Rare Plants) ไม้หวงห้ามหรือของป่าหวงห้ามตามกฎหมายที่ได้ออกตามความในบัญชีรายชื่อพรรณไม้หวงห้ามพระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้าม พ.ศ. 2530 และตามพระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้าม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2565 ในพื้นที่โครงการ ทั้งนี้ทางโครงการจะต้องแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องที่ทราบเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปและจัดทำบอร์ดแสดงลักษณะพันธุ์ไม้ดังกล่าวให้พนักงานทราบ	บริเวณพื้นที่โครงการ และพื้นที่ป่าไม้ใกล้เคียง	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	6. ให้ออกกฎระเบียบข้อบังคับพนักงานของโครงการ ห้ามลักลอบตัดต้นไม้ ห้ามจุดไฟเผาป่า ทั้งในพื้นที่โครงการและบริเวณใกล้เคียง โดยติดป้ายเตือน “ห้ามจุดไฟ” ในบริเวณที่มองเห็นได้ชัดเจน รวมถึงควบคุมและดูแลให้พนักงานของโครงการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด พร้อมกำหนดบทลงโทษไว้อย่างชัดเจน	บริเวณพื้นที่โครงการ และพื้นที่ป่าไม้ใกล้เคียง	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	7. จัดให้มีเจ้าหน้าที่เหมืองคอยตรวจตราบริเวณพื้นที่โครงการและใกล้เคียงและจัดให้มีรถบรรทุกน้ำเตรียมพร้อมในกรณีที่เกิดไฟป่าหากพบเห็นไฟป่าในพื้นที่ป่าไม้ให้ดำเนินการดับไฟในเบื้องต้นและรีบแจ้งหน่วยงานภาคสนามที่เกี่ยวข้องของฝ่ายป่าไม้ที่อยู่ใกล้เคียงโดยทันที	บริเวณพื้นที่โครงการ และพื้นที่ป่าไม้ใกล้เคียง	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย

ตารางที่ 5.1-2 มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระยะดำเนินการ (ต่อ)

องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมและคุณค่าต่างๆ	มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
2.2 ทรัพยากรสัตว์ป่า	1. ระหว่างการทำเหมือง หากพบสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองตามกฎหมายหรือสัตว์ป่าที่มีสถานภาพใกล้ถูกคุกคาม มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ หรือใกล้สูญพันธุ์ ให้โครงการประสานขอความร่วมมือกับหน่วยงานในสังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงกับพื้นที่โครงการ เพื่อจัดส่งผู้ชำนาญการทางด้านสัตว์ป่ามาให้คำแนะนำในการดำเนินการอพยพหรือเคลื่อนย้าย โดยให้โครงการเป็นผู้รับผิดชอบด้านงบประมาณทั้งหมด	บริเวณพื้นที่โครงการ และพื้นที่ป่าไม้ใกล้เคียง	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. คีลาเขาน้อย
	2. กำหนดมาตรการป้องกันผลกระทบต่อค้างคาวคุณกิตติ โดยห้ามพนักงานเผาป่า และเผารั่ววังป้องกันการเผาป่าในบริเวณใกล้เคียง และงดกิจกรรมที่รบกวนช่วงเวลาออกหากินของค้างคาวในช่วง 30 นาทีก่อนค่ำ และช่วง 20 นาทีในรุ่งเช้า	บริเวณพื้นที่โครงการ และพื้นที่ป่าไม้ใกล้เคียง	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. คีลาเขาน้อย
	3. จัดทำบอร์ดแสดงภาพสัตว์ป่าที่พบในพื้นที่โครงการ ให้พนักงานทราบ	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	
	4. ให้ออกกฎระเบียบข้อบังคับพนักงานของโครงการ ห้ามล่าสัตว์ ห้ามเก็บไข่หรือทำอันตรายต่อตัวอ่อนของสัตว์ป่า รวมทั้ง ห้ามกระทำการอื่นใดอันเป็นการคุกคามต่อชีวิตและถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าทั้งในบริเวณพื้นที่ประทานบัตร และพื้นที่ใกล้เคียงโดยรอบ โดยการติดป้ายเตือน “ห้ามล่าสัตว์” พร้อมกำหนดบทลงโทษไว้อย่างชัดเจน	บริเวณพื้นที่โครงการ และพื้นที่ป่าไม้ใกล้เคียง	ตลอดอายุประทานบัตร	
	5. ให้ติดป้ายประชาสัมพันธ์แจ้งเตือน “ห้ามจุดไฟ” หรือ “ห้ามล่าสัตว์” ในบริเวณพื้นที่ที่มองเห็นได้ชัดเจนทั้งในพื้นที่โครงการและบริเวณใกล้เคียง รวมถึงควบคุมและดูแลให้พนักงานของโครงการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ และสอดส่องดูแลห้ามปรามไม่ให้กระทำความผิดกฎหมายสัตว์ป่าในพื้นที่	บริเวณพื้นที่โครงการ และพื้นที่ป่าไม้ใกล้เคียง	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. คีลาเขาน้อย
3. คุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์				
3.1 การเกษตรกรรม	- กรณีที่เกิดความเสียหายแก่พื้นที่เกษตรกรรมที่อยู่ใกล้เคียง จะต้องแจ้งให้เจ้าของพื้นที่รับทราบ เพื่อชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้น ถ้าหากไม่สามารถตกลงกันได้ จะต้องแจ้งคณะกรรมการมวลชนสัมพันธ์ เพื่อไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและให้มีการชดเชยค่าเสียหายโดยเร็วและเป็นธรรม	บริเวณพื้นที่เกษตรกรรมที่อยู่ใกล้เคียง	- ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. คีลาเขาน้อย

ตารางที่ 5.1-2 มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระยะดำเนินการ (ต่อ)

องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมและคุณค่าต่างๆ	มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
3.2 การคมนาคม	1. ให้อบรมพนักงานขับรถบรรทุกทุกแร่ ให้ขับรถด้วยความระมัดระวัง มีมารยาทในการใช้รถใช้ถนน และปฏิบัติตามกฎหมายการจราจรอย่างเคร่งครัด และห้ามมีการใช้สารเสพติด เช่น ยาบ้า ถ้าหากมีการฝ่าฝืนจะต้องมีบทลงโทษอย่างเข้มงวด	พนักงานขับรถของโครงการทุกคน	- ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	2. ให้ตรวจสอบเช็คสภาพรถยนต์ เช่น ระบบห้ามล้อ ระบบไฟฟ้า การทำงานของเครื่องยนต์ ระบบเกียร์ พร้อมทั้งตัวถังรถและอื่นๆ ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้และปลอดภัยอยู่เสมอ	รถบรรทุกทุกแร่	- ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	3. ให้ดูแลรักษาเส้นทางขนส่งแร่ช่วงจากพื้นที่โครงการถึงโรงโม่หิน ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้ดีอยู่เสมอ หากเกิดการชำรุดเสียหาย ทางโครงการต้องซ่อมแซมโดยปรับปรุงเส้นทางดังกล่าวทันที	เส้นทางขนส่งแร่	- ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	4. ให้กำหนดช่วงเวลาทำการขนส่งแร่ของโครงการเฉพาะในช่วงเวลา 08.00-17.00 น. ห้ามมีการขนส่งแร่ในช่วงเวลากลางคืนโดยเด็ดขาด ให้กำหนดช่วงเวลาทำการขนส่งแร่ของโครงการเฉพาะในช่วงเวลา 08.00-17.00 น.	รถบรรทุกทุกแร่	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	5. ให้ควบคุมรถบรรทุกทุกแร่ไม่ให้วิ่งติดต่อกันหลายคัน เพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้เส้นทางร่วมกัน	รถบรรทุกทุกแร่	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	6. กำหนดให้ใช้ความเร็วรถในการขนส่งไม่เกิน 30 กิโลเมตร/ชั่วโมง โดยการติดตั้งป้ายเตือนไว้ริมเส้นทางขนส่ง และบริเวณช่วงที่ผ่านชุมชนให้เห็นอย่างชัดเจน รวมทั้งให้หลีกเลี่ยงการขนส่งแร่ในช่วงเช้า และช่วงเย็นที่นักเรียนไป-กลับโรงเรียน	รถบรรทุกทุกแร่	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	7. ให้มีการปิดคลุมกระบะรถบรรทุกทุกแร่ด้วยผ้าใบก่อนลำเลียงแร่ออกสู่แหล่งรับซื้อภายนอกทุกคัน เพื่อลดการฟุ้งกระจายของฝุ่นละออง	รถบรรทุกทุกแร่	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	8. ให้ควบคุมน้ำหนักของรถบรรทุกทุกแร่ทุกคัน ไม่ให้มีการบรรทุกน้ำหนักเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด เพื่อลดการชำรุดของถนนและป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ	รถบรรทุกทุกแร่	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	9. ให้จัดทำป้ายแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับรถบรรทุกทุกแร่ของโครงการ ได้แก่ ชื่อบริษัท ผู้ประกอบการ เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ และหมายเลขทะเบียนรถ ติดไว้กับตัวรถในตำแหน่งที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน เพื่อให้ชาวบ้านสามารถร้องเรียนได้ ในกรณีที่มีการขับรถเร็ว และสร้างความเดือดร้อนแก่ชาวบ้านที่ใช้เส้นทางร่วมกับทางโครงการ	รถบรรทุกทุกแร่	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย

ตารางที่ 5.1-2 มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระยะดำเนินการ (ต่อ)

องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมและคุณค่าต่างๆ	มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
4. คุณค่าต่อคุณภาพชีวิต				
4.1 เศรษฐกิจและสังคม และการมีส่วนร่วมของประชาชน	1. พิจารณาจ้างแรงงานในท้องถิ่นเป็นลำดับแรก พร้อมทั้งกำหนดค่าจ้างให้เป็นไปตามวุฒิการศึกษาและความสามารถ หรือตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด	ชุมชนบริเวณใกล้เคียงโครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. คีลาเขาน้อย
	2. ให้ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการมวลชนสัมพันธ์ ประกอบด้วย ผู้ถือประทานบัตรหรือผู้รับช่วงการทำเหมืองหรือผู้แทน ผู้แทนภาคประชาชน และผู้แทนส่วนราชการท้องถิ่น โดยมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุข พัฒนาการประจำท้องที่ ผู้แทนวัด และสถานศึกษาในพื้นที่ร่วมเป็นกรรมการและที่ปรึกษา เพื่อทำหน้าที่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ประชาสัมพันธ์โครงการ รับเรื่องร้องเรียน ตรวจสอบข้อร้องเรียน แก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียน รวมทั้งเสนอรายงานแผนและผลการดำเนินการให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง พร้อมทั้งบริหารจัดการเงินกองทุนเฝ้าระวังสุขภาพ และกองทุนพัฒนาหมู่บ้านรอบพื้นที่เหมืองแร่ (รูปที่ 5.1-3)	ชุมชนในพื้นที่ศึกษาในรัศมี 3 กิโลเมตร	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. คีลาเขาน้อย
	3. ให้ประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ก่อนเริ่มทำเหมืองและตลอดระยะเวลาดำเนินโครงการ ไปยังผู้ใหญ่บ้าน ในเขตท้องที่ที่เกี่ยวข้อง ในรูปแบบ/วิธีการที่เหมาะสมอย่างน้อยปีละครั้ง เช่น จัดทำเป็นแผ่นพับ หรือส่งรายงานประชาสัมพันธ์การทำเหมืองแร่ของโครงการไปยังชุมชน ทั้งนี้ ควรมีรายละเอียดข้อมูล ที่ประชาสัมพันธ์ที่สำคัญ ได้แก่ - รายละเอียดกิจกรรมของโครงการ - ช่องทางการรับเรื่องร้องเรียน - ผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและผลการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม - ผลการดำเนินงานของกองทุนเฝ้าระวังสุขภาพและกองทุนพัฒนาหมู่บ้านรอบพื้นที่เหมืองแร่ - ข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	- บริเวณที่ทำการผู้ใหญ่บ้านในรัศมี 3 กิโลเมตร - ศาลาประชาคมหมู่บ้าน - ศาลาเอนกประสงค์ - หน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. คีลาเขาน้อย

ตารางที่ 5.1-2 มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระยะดำเนินการ (ต่อ)

องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมและคุณค่าต่างๆ	มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
4.1 เศรษฐกิจและสังคม และการมีส่วนร่วมของประชาชน (ต่อ)	4. ให้สำรวจสภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน และความคิดเห็นต่อโครงการ ปีละ 1 ครั้ง (ช่วงเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม) ในประเด็นดังนี้ - การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพจากโครงการ - ปัญหา/ความวิตกกังวล/ผลกระทบที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ - ความคิดเห็นต่อโครงการ - ความต้องการของชุมชน - ข้อเสนอแนะที่มีต่อโครงการ	ชุมชนในพื้นที่ศึกษาในรัศมี 3 กิโลเมตร	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. คีลาเขาน้อย
	5. ให้มีการตั้งกลุ่มผ่านแอปพลิเคชันไลน์ ประกอบด้วย เจ้าของโครงการ หัวหน้าคนงาน แอดมินของโครงการ ตัวแทนชุมชนในพื้นที่ศึกษา และคณะกรรมการมวลชนสัมพันธ์ เพื่อแจ้งกิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลกระทบ และระยะเวลาในแต่ละขั้นตอนของโครงการ และให้มีแอดมินของโครงการในกลุ่มไลน์ คอยตอบการตรวจสอบข้อร้องเรียนของชุมชนถึงผลกระทบจากกิจกรรมการทำเหมือง และการขนส่ง และแจ้งผลการแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็ว	ชุมชนในพื้นที่ศึกษาในรัศมี 3 กิโลเมตร	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. คีลาเขาน้อย
	6. ให้ประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการและเชิญชวนให้กลุ่มสตรีกาญจน์และกลุ่มอนุรักษ์กาญจน์ เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโครงการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน	กลุ่มสตรีกาญจน์ และกลุ่มอนุรักษ์กาญจน์	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. คีลาเขาน้อย
	7. ให้กำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับที่ชัดเจนและเข้มงวดเพื่อควบคุมพฤติกรรมของพนักงานไม่ให้ก่อปัญหาแก่ชุมชน	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. คีลาเขาน้อย
4.2 สาธารณสุข	1. ให้เฝ้าระวังและติดตามแนวโน้มสถานะสุขภาพของชุมชนโดยรวบรวมสถิติผู้ป่วยโรคระบบทางเดินหายใจที่เป็นผลกระทบจากโครงการ จากกระบวนงานของหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่และจากการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากโครงการ ปีละ 1 ครั้ง	พื้นที่อ่อนไหว หรือ กลุ่มเสี่ยง เช่น โรงเรียน สถานพยาบาล หรือชุมชนกลุ่มเสี่ยงโดยรอบโครงการในรัศมี 3 กิโลเมตร	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. คีลาเขาน้อย
	2. ให้จัดทำบันทึกสถิติ และสาเหตุอุบัติเหตุจากโครงการต่อชุมชนหรือประชาชน บริเวณใกล้เคียงโครงการและการป้องกันแก้ไขทุก 6 เดือน	พื้นที่โครงการและชุมชนใกล้เคียง	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. คีลาเขาน้อย

ตารางที่ 5.1-2 มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระยะดำเนินการ (ต่อ)

องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมและคุณค่าต่างๆ	มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
4.2 สาธารณสุข (ต่อ)	3. ให้รับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะ หรือความต้องการของประชาชนในด้านต่างๆ เพื่อลดความตึงเครียด หรือความขัดแย้งจากการได้รับผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการทำเหมืองและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องของโครงการ	ชุมชนในพื้นที่ศึกษารัศมี 3 กิโลเมตร	ตลอดอายุประทานบัตร	
	4. ให้ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินโครงการ และผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยติดประกาศไว้ในสถานที่ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่ายและมองเห็นได้ชัดเจน ได้แก่ ที่ทำการกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ศาลาประชาคมหมู่บ้าน ศาลาอเนกประสงค์ และหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ ให้ประชาชนในชุมชนใกล้เคียง และหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่รับทราบอย่างทั่วถึง พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนต่อไป	ชุมชนในพื้นที่ศึกษารัศมี 3 กิโลเมตร	ปีละ 2 ครั้ง ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
4.3 อาชีวอนามัยและความปลอดภัย	1. ให้ดำเนินการตรวจสอบสุขภาพร่างกายพนักงานของโครงการตามปัจจัยเสี่ยงในการทำงาน โดยแพทย์เฉพาะทางด้านอาชีวเวชศาสตร์ให้สอดคล้องกับลักษณะการทำงาน และโรคจากการทำงาน ได้แก่ สมรรถภาพการได้ยิน ระบบทางเดินหายใจ ระบบประสาทในการรับรู้ สมรรถภาพปอด และการเอกซเรย์ปอด เพื่อเป็นการคัดกรองโรคเบื้องต้น และเป็นข้อมูลในการคัดเลือกหน้าที่ที่เหมาะสมให้กับพนักงาน รวมถึงเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับเปรียบเทียบกับผลตรวจสุขภาพประจำปี ตลอดระยะเวลาที่มีการดำเนินโครงการ และต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554	พนักงานของโครงการทุกคน	ก่อนเข้าทำงานกับโครงการ	หจก. ศิลาเขาน้อย
	2. พนักงานใหม่ที่รับเข้ามาปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีโอกาสสัมผัสกับฝุ่นละออง และเสียงดัง ให้ดำเนินการตรวจสอบสุขภาพหลังจากรับเข้าทำงานภายใน 30 วัน โดยให้มีการตรวจสุขภาพของพนักงานที่ทำงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงโดยแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งที่ได้รับอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม ด้านอาชีวเวชศาสตร์ หรือที่ผ่านการอบรมด้านอาชีวเวชศาสตร์ โดยมีรายการตรวจ ได้แก่ สุขภาพทั่วไป สมรรถภาพการได้ยิน สมรรถภาพปอด และการเอกซเรย์ปอด	พนักงานใหม่ของโครงการ	ภายใน 30 วัน หลังรับเข้าทำงาน	หจก. ศิลาเขาน้อย

ตารางที่ 5.1-2 มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระยะดำเนินการ (ต่อ)

องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมและคุณค่าต่างๆ	มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
4.3 อาชีวอนามัยและความปลอดภัย (ต่อ)	3. ให้มีการฝึกอบรมให้กับพนักงานใหม่หรือพนักงานที่มีการเปลี่ยนหน้าที่การทำงาน เพื่อให้พนักงานสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย ตลอดจนแจ้งให้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับอันตรายและวิธีป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงาน ให้ทราบก่อนปฏิบัติงาน รวมถึงให้อบรมพนักงานถึงวิธีการทำงานของเครื่องจักรกลแต่ละชนิดและอุปกรณ์แต่ละประเภทหรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเครื่องจักรใหม่ จนมั่นใจว่าพนักงานสามารถทำงานได้อย่างปลอดภัย	พนักงานของโครงการทุกคน	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	4. จัดอบรมแก่พนักงานและผู้ควบคุมการดำเนินงาน ในเรื่องอาชีวอนามัยและความปลอดภัย พร้อมทั้งแนะนำถึงวิธีการใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ อย่างถูกวิธีในการทำเหมือง และเทคนิคในการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง และให้ดูแล กำชับให้พนักงานทุกคน สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากการปฏิบัติงาน หากพนักงานไม่สวมใส่อุปกรณ์ดังกล่าว ให้เจ้าของโครงการสั่งให้พนักงานหยุดทำงานจนกว่าพนักงานจะสวมใส่	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	
	5. ให้จัดทำป้ายมาตรการ/นโยบายด้านความปลอดภัยและนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนป้ายเตือนต่างๆ เช่น เสียงดัง ฝุ่นละออง เป็นต้น เพื่อให้พนักงานได้มองเห็นชัดเจนก่อนที่จะเข้าไปบริเวณพื้นที่เหมืองแร่ และพื้นที่เสี่ยงของโครงการ และใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติของพนักงานก่อนเข้าพื้นที่ดังกล่าว โดยพนักงานต้องมีการสวมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายตลอดระยะเวลาการทำงานในบริเวณพื้นที่ดังกล่าว	พนักงานของโครงการทุกคน	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	6. ให้จัดหาอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลด้านเสียงที่ได้มาตรฐานตามประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกำหนดหรือเทียบเท่าสำหรับพนักงานที่ปฏิบัติงานกับเครื่องจักรอุปกรณ์ที่มีระดับเสียงดัง ได้แก่ ที่อุดหู (Ear plugs) ที่มีค่าการลดเสียง (Noise Reduction Rating, NRR) เท่ากับ 33 เดซิเบล โดยต้องสวมใส่อุปกรณ์ดังกล่าวตลอดระยะเวลาการทำงาน เพื่อลดการสัมผัสเสียงดังในขณะทำงาน	พนักงานของโครงการทุกคน	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย

ตารางที่ 5.1-2 มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระยะดำเนินการ (ต่อ)

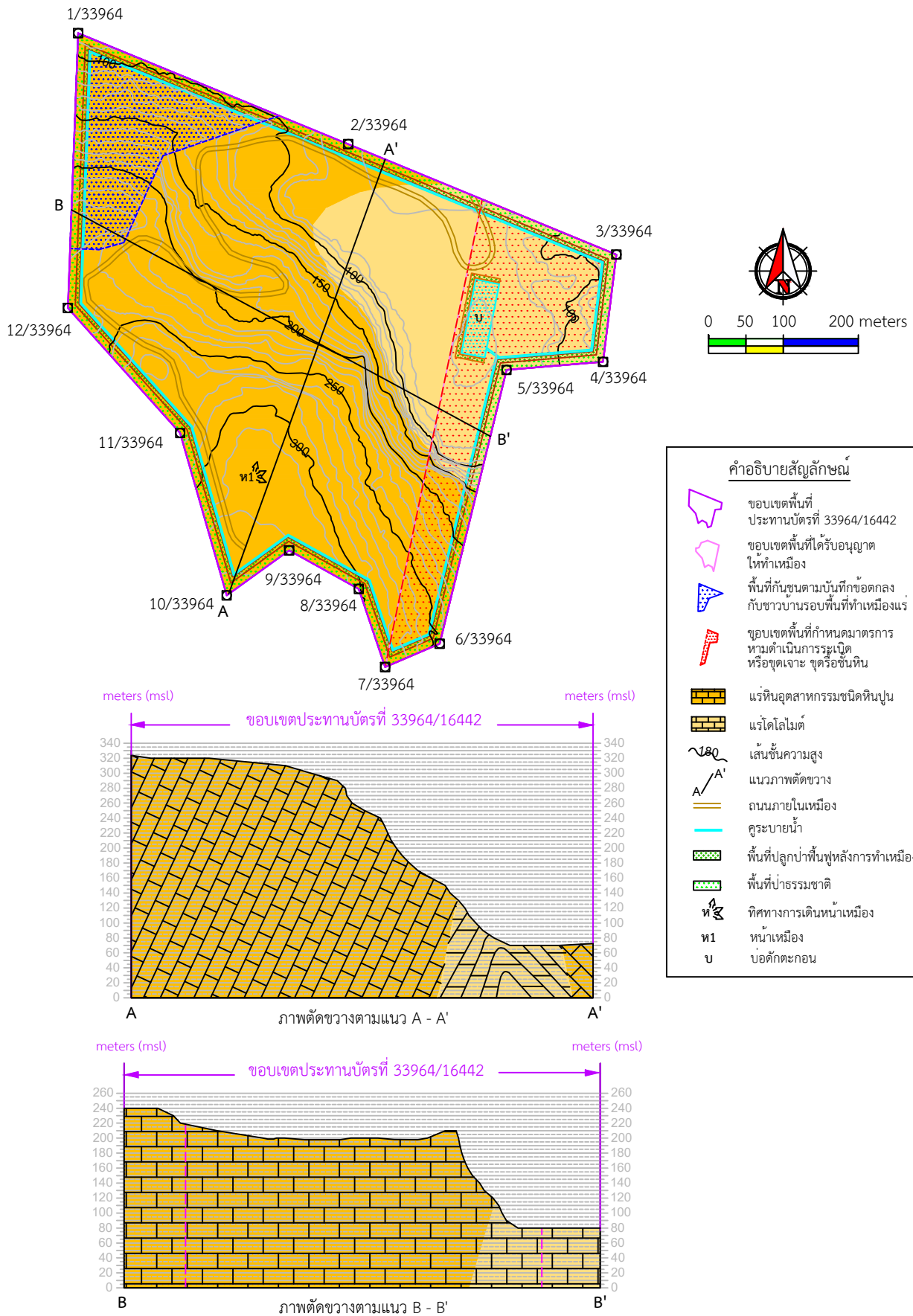
องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมและคุณค่าต่างๆ	มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
4.3 อาชีวอนามัยและความปลอดภัย (ต่อ)	7. ให้จัดหาอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลด้านฝุ่นละอองที่ได้มาตรฐานตามประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานหรือเทียบเท่าให้กับพนักงานที่ปฏิบัติงานในที่บริเวณที่มีฝุ่นละออง โดยต้องสวมใส่อุปกรณ์ดังกล่าวตลอดระยะเวลาการทำงาน เพื่อลดโอกาสในการสัมผัสฝุ่นละอองในขณะที่ทำงาน ให้กับพนักงานที่ปฏิบัติงานบริเวณหน้าเหมืองและบริเวณโรงโม่หิน	พนักงานของโครงการทุกคน	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	8. ให้กำหนดเป็นระเบียบปฏิบัติให้พนักงานของโครงการทุกคนต้องสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลอย่างครบถ้วน และถูกต้องตามป้ายเตือนทุกครั้งก่อนเข้าเขตการทำเหมืองหรือพื้นที่เสี่ยงอันตราย และมีการจัดอบรมเกี่ยวกับวิธีการใช้ และการบำรุงรักษาอุปกรณ์ป้องกันอันตราย อย่างถูกวิธี ตลอดจนการบำรุงรักษาอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตลอดระยะเวลาการใช้งาน	พนักงานของโครงการทุกคน	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	9. ให้มีการตรวจและวิเคราะห์สภาวะการทำงานเกี่ยวกับระดับเสียงและระดับความเข้มข้นของฝุ่นละอองภายในบริเวณดำเนินโครงการ	บริเวณพื้นที่โครงการ	- ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	10. ให้ลดระยะเวลาที่ต้องทำงานอยู่กับเสียงดังให้น้อยลง โดยให้สับเปลี่ยนหน้าที่ของพนักงานเพื่อไม่ให้ทำงานในแหล่งที่มีระดับเสียงเกิน 85 เดซิเบล (เอ) ติดต่อกันเป็นระยะเวลา 8 ชั่วโมง ตามกฎกระทรวงของกระทรวงแรงงาน เรื่อง กำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับความร้อน แสงสว่าง และเสียง พ.ศ. 2559 และตามประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง มาตรฐานระดับเสียงที่ยอมให้ลูกจ้างได้รับเฉลี่ยตลอดระยะเวลาการทำงานใน แต่ละวัน พ.ศ. 2561	พนักงานของโครงการทุกคน	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	11. จัดให้มีอุปกรณ์เครื่องมือในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ยาสามัญประจำบ้าน และเวชภัณฑ์ที่จำเป็น เพื่อช่วยเหลือคนงานที่ประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน หรือเจ็บป่วยได้อย่างทันท่วงที พร้อมทั้งมีรถสำหรับนำผู้เจ็บป่วยส่งโรงพยาบาลกรณีเกิดอุบัติเหตุ	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย

ตารางที่ 5.1-2 มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระยะดำเนินการ (ต่อ)

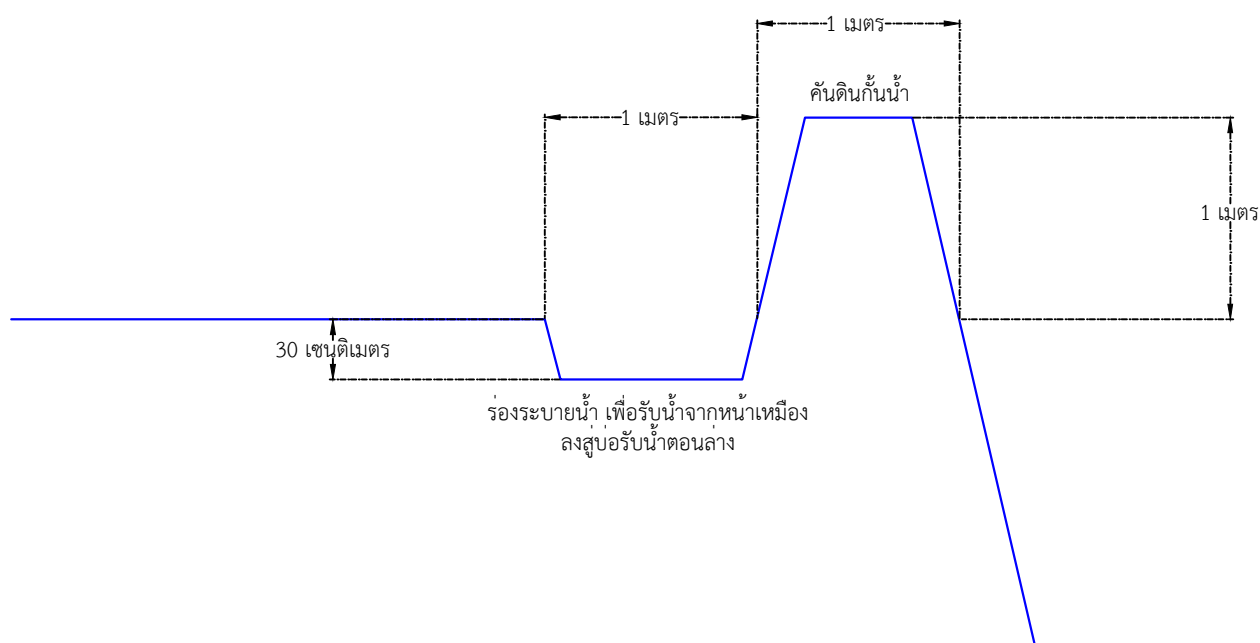
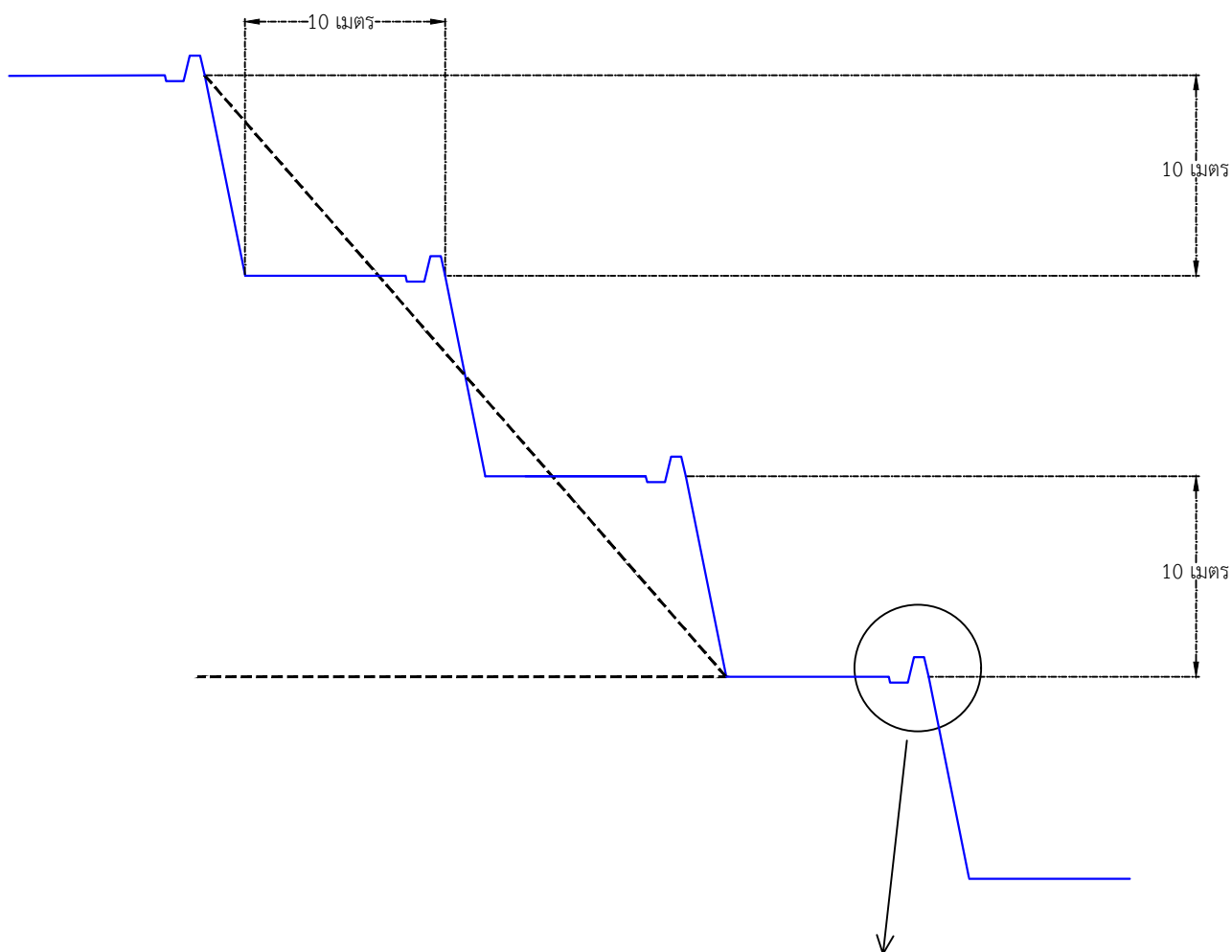
องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมและคุณค่าต่างๆ	มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
4.3 อาชีวอนามัยและความปลอดภัย (ต่อ)	12. ให้จัดหาเครื่องดื่มน้ำใช้ ที่พักอาศัย และส้วมที่ถูกสุขลักษณะแก่คนงาน อย่างเพียงพอ และจัดให้มีเครื่องมือปฐมพยาบาล ยาสามัญประจำบ้าน เวชภัณฑ์ที่จำเป็น และจัดเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้พร้อม เพื่อช่วยเหลือคนงานที่ประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน หรือเจ็บป่วยได้อย่างทันท่วงที โดยไม่คิดมูลค่า พร้อมทั้งรถสำหรับนำคนเจ็บส่งโรงพยาบาลกรณีคนงานเกิดอุบัติเหตุ	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	13. จัดให้มีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับหัวหน้างาน (จป. หัวหน้างาน) และเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานวิชาชีพ (จป. ระดับวิชาชีพ) เป็นผู้ควบคุมการดำเนินงานเป็นประจำ เพื่อความปลอดภัยและป้องกันอุบัติเหตุสำหรับการทำเหมือง และมีบันทึกผลการตรวจไว้เป็นหลักฐาน เพื่อแสดงแก่พนักงานเจ้าหน้าที่	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	14. ให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดูแลความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อม และการดูแลคุ้มครองแรงงาน และเงินชดเชยที่กำหนดโดยกฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้อง	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
4.4 ประวัติศาสตร์ โบราณคดี โบราณสถาน และศาสนสถาน	1. กำชับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบริเวณหน้าเหมืองให้หมั่นสังเกตหากพบโบราณวัตถุอย่างหนึ่งอย่างใดที่ฝังอยู่ใต้ดินหรือในชั้นแร่ จะต้องหยุดดำเนินการทำเหมือง และรีบแจ้งต่อสำนักศิลปากรที่ 2 สุพรรณบุรี เพื่อตรวจสอบก่อนที่จะดำเนินการทำเหมืองต่อไป	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	2. เพื่อป้องกันมิให้โบราณสถานวัดบ้านถ้ำต้องเสียหาย ถูกทำลาย เสื่อมค่า หรือไร้ประโยชน์ อันเป็นผลกระทบจากการประกอบกิจการการระเบิดย่อยหินในพื้นที่ประทานบัตร จึงให้ปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดในข้อตกลงในการจัดทำแผนผังโครงการทำเหมือง ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบจากสำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เขต 7 ราชบุรี และต้องใช้พื้นที่ส่วนที่ขยายออกไปทางทิศตะวันออกและทิศใต้ของพื้นที่ตามแผนผังโครงการ ได้แก่	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	(1) ต้องใช้พื้นที่ดังกล่าว เพื่อเป็นพื้นที่สำหรับเก็บเครื่องจักร อุปกรณ์ กองเศษหินปนดินที่ใช้ไม่ได้ และเส้นทางขนส่งแร่ เท่านั้น โดยขอให้ใช้พื้นที่ดังกล่าวเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อเป็นการลดผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อโบราณสถานวัดบ้านถ้ำ	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย

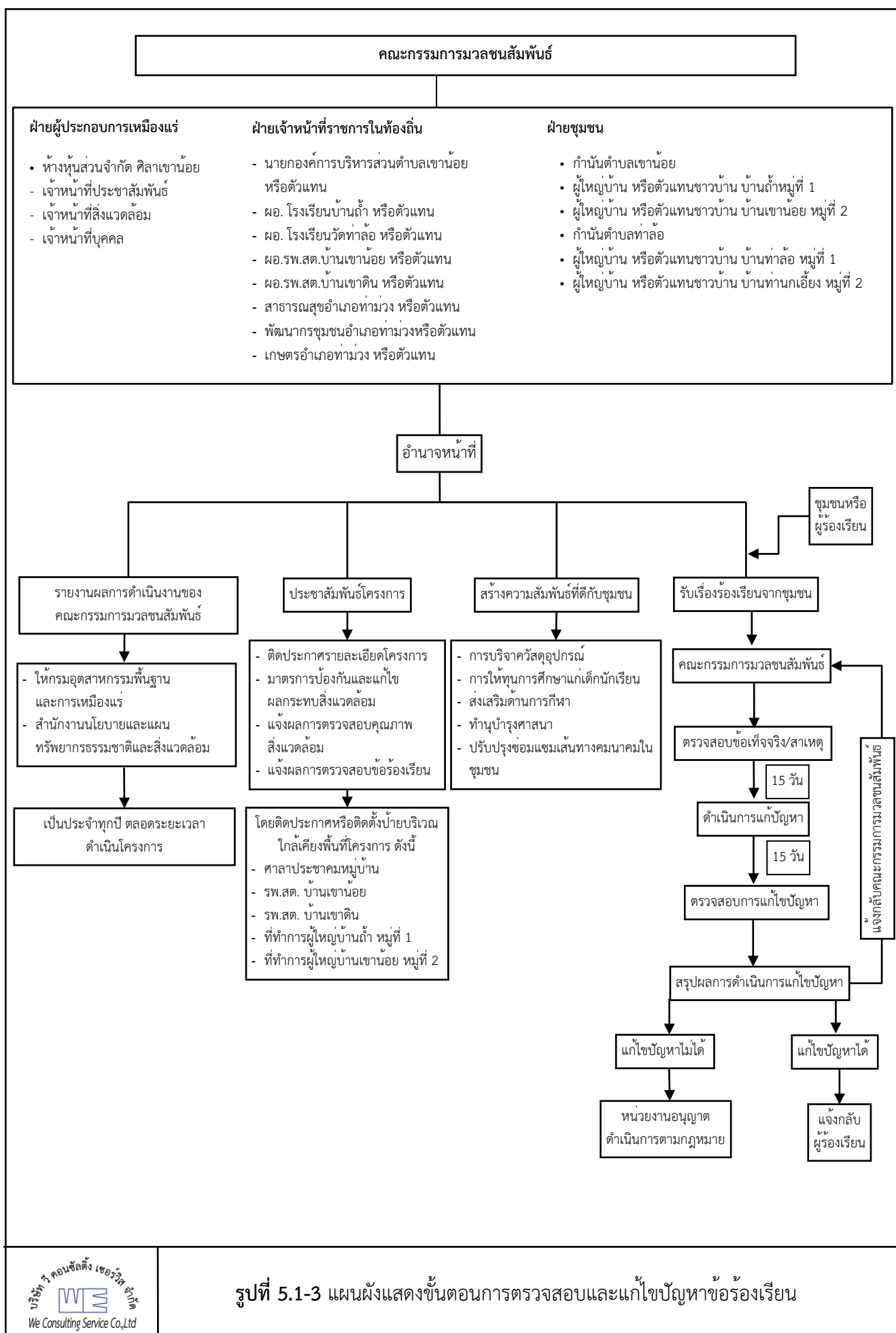
ตารางที่ 5.1-2 มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระยะดำเนินการ (ต่อ)

องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมและคุณค่าต่างๆ	มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
4.4 ประวัติศาสตร์ โบราณคดี โบราณสถาน และศาสนสถาน (ต่อ)	(2) ต้องไม่ทำการระเบิดหิน ขุดเจาะ รื้อชั้นหิน หรือกระทำการใดๆ อันมีลักษณะคล้ายคลึงกันในพื้นที่ดังกล่าว	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	(3) ต้องไม่กระทำการใดๆ นอกจากที่ระบุไว้ในข้อ (1) ที่จะส่งผลกระทบให้โบราณสถานวัดบ้านถ้าได้รับความเสียหาย ถูกทำลาย เสื่อมค่า หรือไร้ประโยชน์	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
	(4) ในระหว่างที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศิลาเขาน้อย ดำเนินกิจการในเขตประทานบัตร รวมทั้งเขตพื้นที่ส่วนที่ขยายออกไปทางทิศตะวันออก และทิศใต้ของเขตประทานบัตร หากพบซากโบราณสถาน โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุ ขอให้แจ้งสำนักศิลปากรที่ 2 สุพรรณบุรี ทราบโดยเร็ว รวมทั้งต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
4.5 ทัศนียภาพ	1. ให้ดำเนินการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองตามแผนการฟื้นฟูพื้นที่ที่กำหนดไว้ อย่างเคร่งครัด เพื่อปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ให้สอดคล้องกับพื้นที่ข้างเคียง และสามารถใช้ประโยชน์พื้นที่ในด้านอื่นๆ ที่เหมาะสมต่อไป โดยต้นไม้ที่เลือกใช้ในการฟื้นฟูพื้นที่นั้น ให้เป็นไม้โตเร็ว ทนแล้ง เช่น ต้นสน ต้นยูคาลิปตัส ต้นไผ่ เพื่อช่วยเพิ่มความชุ่มชื้นให้กับดิน ก่อนปลูกเสริมด้วยพันธุ์ไม้ท้องถิ่นอื่น เช่น ต้นกาญจนาภิเษก ต้นกระพี้จั่น เป็นต้น	บริเวณพื้นที่โครงการ	ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย

รูปที่ 5.1-1 แผนผังการทำเหมืองและภาพตัดขวางหน้าเหมืองในปัจจุบัน

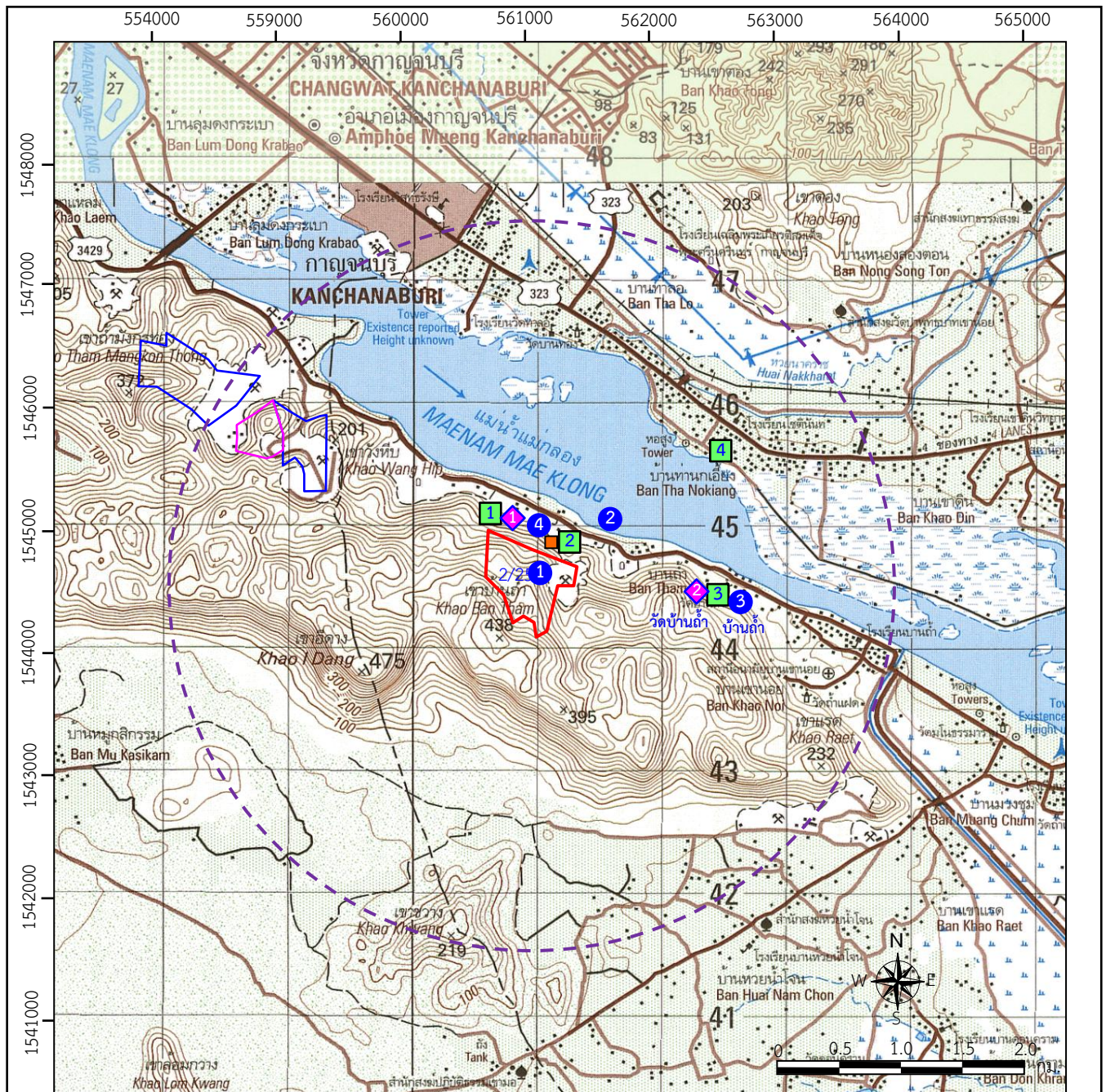

ตารางที่ 5.2-1 มาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

คุณภาพสิ่งแวดล้อม	วิธีการติดตามตรวจสอบ	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาและความถี่	ผู้รับผิดชอบ
1. คุณภาพอากาศ	1. ใช้เครื่องมือ High Volume Air Sampler โดยมีดัชนีการตรวจวัด ดังนี้ 1) ฝุ่นละอองรวม (TSP) ขนาดไม่เกิน 100 ไมครอน เฉลี่ย 24 ชั่วโมง 2) ปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 10 ไมครอน (PM ₁₀) เฉลี่ย 24 ชั่วโมง 2. ให้ตรวจวัดทิศทางลมและความเร็วลม 1 สถานี บริเวณโรงโม่หินศิลาเขาน้อย ขณะดำเนินการตรวจวัดคุณภาพอากาศ	จำนวน 4 สถานี ได้แก่ (รูปที่ 5.2-1) 1. บ้านหลังที่ใกล้ที่สุดด้านทิศเหนือ 2. โรงโม่หินศิลาเขาน้อย 3. วัดบ้านถ้ำ 4. บ้านท่านกเอี้ยง	ปีละ 2 ครั้ง (ครั้งละ 3 วันต่อเนื่อง) ในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน และเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
2. เสียง	- ใช้เครื่องมือวัดระดับเสียง (Sound Level Meter) โดยมีดัชนีการตรวจวัด ดังนี้ 1) ตรวจวัดระดับเสียงเฉลี่ยในคาบ 24 ชั่วโมง (Leq 24 hrs.) 2) ระดับเสียงสูงสุด (Lmax) 3) ระดับเสียงพื้นฐาน (L90)	จำนวน 4 สถานี ได้แก่ (รูปที่ 5.2-1) 1. บ้านหลังที่ใกล้ที่สุดด้านทิศเหนือ 2. โรงโม่หินศิลาเขาน้อย 3. วัดบ้านถ้ำ 4. บ้านท่านกเอี้ยง	ปีละ 2 ครั้ง (ครั้งละ 3 วันต่อเนื่อง) ในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน และเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
3. แรงสั่นสะเทือน	- ตรวจวัดความสั่นสะเทือนและแรงอัดอากาศ จากการใช้วัตถุระเบิดของโครงการ โดยใช้เครื่องมือตรวจวัดความสั่นสะเทือน (Vibration Meter) ทำการตรวจวัด ขณะทำการระเบิด ค่าที่ตรวจวัด ได้แก่ - ความเร็วอนุภาคสูงสุด (Peak Particle Velocity) - ความถี่ (Frequency) - การขจัด (Displacement) - แรงอัดอากาศ (Air Pressure)	จำนวน 2 สถานี ได้แก่ (รูปที่ 5.2-1) 1. บ้านหลังที่ใกล้ที่สุดด้านทิศเหนือ 2. เจดีย์วัดบ้านถ้ำ	ปีละ 2 ครั้ง ในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน และเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย
4. คุณภาพน้ำ	- เก็บตัวอย่างน้ำผิวดิน และน้ำใต้ดิน เพื่อนำไปวิเคราะห์ดัชนีคุณภาพน้ำ ได้แก่ ความเป็นกรด-ด่าง (pH) ความขุ่น (Turbidity) ปริมาณตะกอนแขวนลอยทั้งหมด (Total Suspended Solids) ปริมาณตะกอนละลายทั้งหมด (Total Dissolved Solids) ความกระด้างทั้งหมด (Total Hardness) ซัลเฟต (Sulfate) และเหล็ก (Total Iron)	จำนวน 4 สถานี ได้แก่ (รูปที่ 5.2-1) 1. บ่อตกตะกอนของโครงการ 2. แม่น้ำแม่กลอง 3. บ่อบาดาลบ้านถ้ำ 4. บ่อบาดาลโรงโม่หินศิลาเขาน้อย	ปีละ 2 ครั้ง ในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน และเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม ตลอดอายุประทานบัตร	หจก. ศิลาเขาน้อย

หมายเหตุ : โครงการต้องจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ทุก 6 เดือน พร้อมทั้งจัดส่งรายงาน 2 ครั้งต่อปี คือ ภายในเดือนกรกฎาคม (รวบรวมผลการติดตามตรวจสอบของเดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน) และภายในเดือนมกราคม (รวบรวมผลการติดตามตรวจสอบของเดือนกรกฎาคมถึงเดือนธันวาคมของปีก่อน) ให้หน่วยงานอนุญาต ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตจะต้องจัดทำเมื่อได้รับอนุญาตให้ดำเนินโครงการหรือกิจการแล้ว พ.ศ. 2565 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม

ที่มา: คัดลอกและดัดแปลงจากแผนที่ภูมิประเทศมาตราส่วน 1: 50,000 ของกรมแผนที่ทหาร ลำดับชุด L7018 ระหว่าง 4936 IV และระหว่าง 4937 III

สัญลักษณ์ :

- พื้นที่โครงการ
- พื้นที่คำขอประทานบัตรข้างเคียง
- พื้นที่ประทานบัตรข้างเคียง
- โรงไม่หินของโครงการ
- แบบเคลื่อนที่ได้ (ศิลาเขาน้อย)
- พื้นที่ศึกษาโครงการ รัศมี 3 กม.

จุดตรวจวัดอากาศและเสียง

- 1 บ้านหลังใกล้สุดด้านทิศเหนือ
- 2 โรงไม่หินศิลาเขาน้อย
- 3 วัดบ้านถ้ำ
- 4 บ้านท่านกเอี้ยง

จุดตรวจวัดแรงสั่นสะเทือน

- 1 บ้านหลังใกล้สุดด้านทิศเหนือ
- 2 เจดีย์วัดบ้านถ้ำ

จุดตรวจวัดคุณภาพน้ำ

- 1 น้ำบ่อตักตะกอนของโครงการ
- 2 น้ำแม่น้ำแม่กลอง
- 3 บ่อบาดาลบ้านถ้ำ
- 4 บ่อบาดาลโรงไม่หินศิลาเขาน้อย

5.3 แผนการปิดเหมืองและการฟื้นฟูพื้นที่จากการทำเหมืองแร่

การดำเนินการทำเหมืองของโครงการ จะส่งผลกระทบต่อลักษณะภูมิประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การวางแผนการฟื้นฟูพื้นที่จากการทำเหมืองแร่ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อฟื้นฟูสภาพแวดล้อมภายในพื้นที่โครงการ ให้กลมกลืนและไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมบริเวณพื้นที่ข้างเคียง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำพื้นที่ภายหลังสิ้นสุดการทำเหมืองมาปรับปรุงหรือฟื้นฟูสภาพเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับลักษณะการใช้ประโยชน์ของพื้นที่เดิม และการใช้ประโยชน์ของชุมชนบริเวณใกล้เคียง โดยต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของสภาพพื้นที่ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นภายหลังสิ้นสุดโครงการ ทั้งนี้ การฟื้นฟูสภาพพื้นที่ดังกล่าว จะดำเนินการให้สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศ ข้อมูลธรณีวิทยาแหล่งแร่ และแผนผังโครงการทำเหมือง รวมถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.3.1 วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และรูปแบบของการใช้ประโยชน์พื้นที่ภายหลังสิ้นสุดการทำเหมืองแร่

การทำเหมืองแร่เป็นกระบวนการหรือกรรมวิธีในการนำทรัพยากรแร่มาใช้ประโยชน์ แต่เนื่องจากทรัพยากรแร่ส่วนใหญ่มักเกิดอยู่ใต้ดิน ขั้นตอนการทำเหมืองแร่จึงเกี่ยวข้องกับงานวิศวกรรมในการขุดและขนย้ายเปลือกดินเพื่อสกัดหินหรือแยกแร่ไปใช้ประโยชน์ การทำเหมืองแร่จึงมักก่อให้เกิดผลกระทบหลายด้านและเกี่ยวข้องกับหลายมิติ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพอนามัย อาทิ การตัดต้นไม้เพื่อปรับสภาพพื้นที่ในบริเวณที่จะทำเหมืองแร่หรือพื้นที่ใช้ประโยชน์ในกิจกรรมต่อเนื่องจากการทำเหมือง ปัญหาความขัดแย้งในเรื่องการใช้ประโยชน์ที่ดินกับภาคส่วนอื่นๆ เช่น เกษตรกรรม ที่อยู่อาศัย และการท่องเที่ยว รวมทั้งผลกระทบต่อสัตว์ป่า ระบบนิเวศวิทยา และความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ ปัญหาความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำใกล้เคียง ปัญหามลพิษ เช่น ฝุ่นละออง ตลอดจนทัศนียภาพและภูมิทัศน์ที่เปลี่ยนแปลงไปภายหลังจากการทำเหมืองแร่ ดังนั้น การกำหนดรูปแบบและวางแผนการใช้ประโยชน์พื้นที่ภายหลังสิ้นสุดการทำเหมืองอย่างเหมาะสม จึงเป็นคำตอบของการพัฒนาเหมืองแร่อย่างยั่งยืน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการในการใช้ประโยชน์แร่ของมนุษย์และการพัฒนาของประเทศอย่างสมดุลและคำนึงถึงผลกระทบในทุกมิติอย่างรอบคอบและรัดกุมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

- 1) มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ภูมิประเทศ และเหมาะสมตามหลักภูมิสถาปัตยกรรม
- 2) มีความสอดคล้องกับข้อมูลทางธรณีวิทยา ชินแร่ แหล่งแร่ แผนผังโครงการทำเหมือง วิธีการทำเหมือง และขอบเขตสุดท้ายของบ่อเหมือง
- 3) มีความปลอดภัยตามหลักวิศวกรรม และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน
- 4) มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย โดยผู้มีส่วนได้เสียอย่างน้อยต้องครอบคลุมหน่วยงานหรือเจ้าของกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตและกำกับดูแลการทำเหมืองแร่ ชุมชนและประชาชนที่ต้องการใช้ประโยชน์พื้นที่ภายหลังสิ้นสุดการทำเหมืองแร่ รวมทั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งจะเป็นผู้ดูแลและบริหารจัดการพื้นที่ภายหลังที่มีการส่งมอบพื้นที่

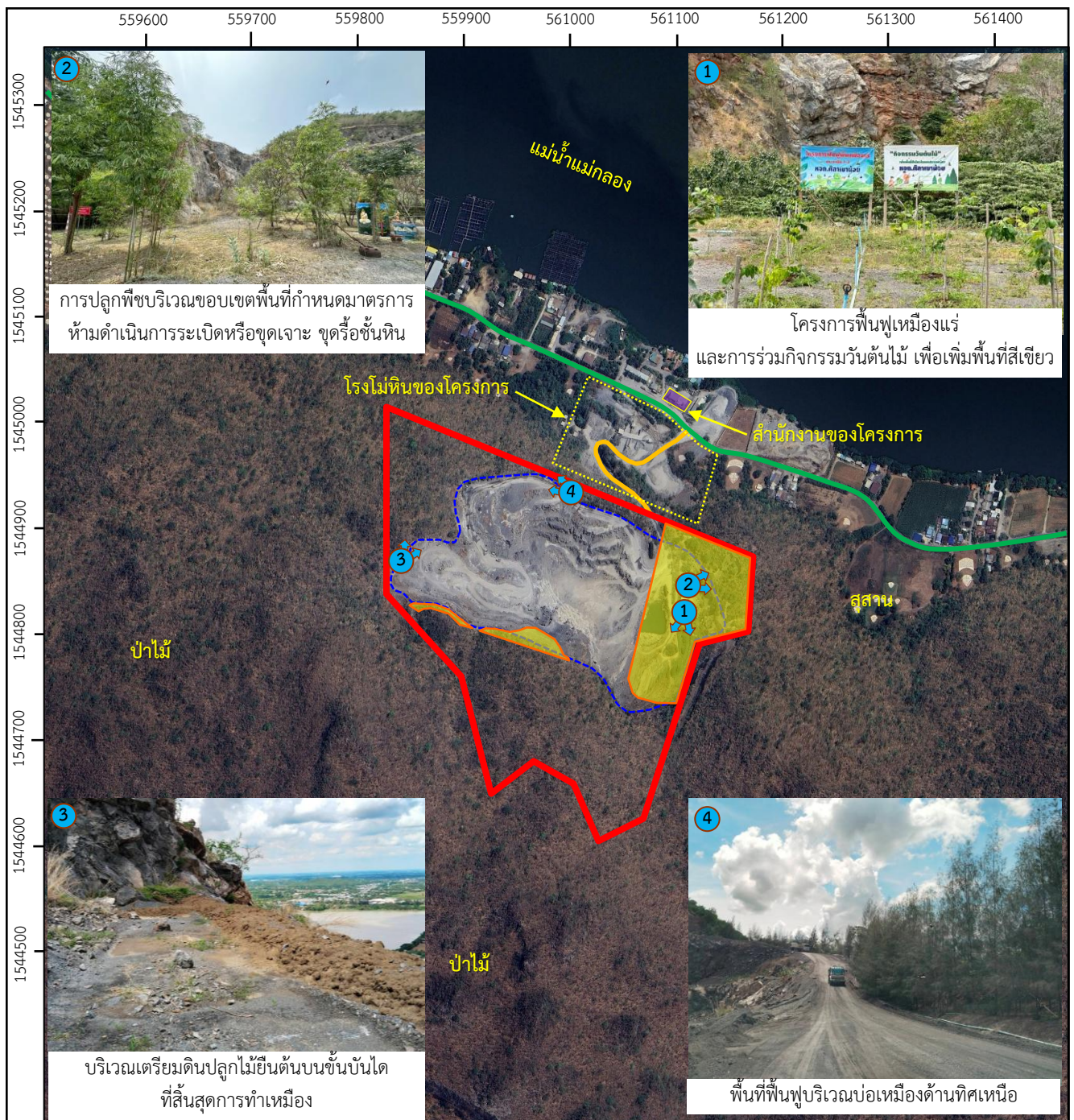
5.3.2 การฟื้นฟูพื้นที่จากการทำเหมืองแร่ในช่วงที่ผ่านมา

ตามแผนการฟื้นฟูพื้นที่ทำเหมืองแร่ของโครงการตามที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขการอนุญาตประทานบัตรที่ 33964/16442 ของ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศิลาเขาน้อย (ได้รับอนุญาตประทานบัตรเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2564 จนถึง 9 มิถุนายน 2584) กำหนดให้บำรุงรักษาสภาพป่าไม้เดิมบริเวณพื้นที่เว้นไม่ทำเหมือง หรือบริเวณที่ไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเหมือง และปลูกเสริมบริเวณที่ว่าง จากนั้นตามแผนฟื้นฟูกำหนดให้ปลูกต้นไม้บริเวณกองเปลือกดินเศษหิน ตามแนวคันทำนบดิน และบริเวณชั้นบันไดสุดท้ายที่สิ้นสุดการทำเหมืองแต่ละช่วงอายุประทานบัตร

จากรายงานแผนและผลการดำเนินงานด้านการฟื้นฟูพื้นที่ทำเหมือง พ.ศ. 2567 ประทานบัตรที่ 33964/16442 ของห้างหุ้นส่วนจำกัด ศิลาเขาน้อย พบว่า ในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา ได้มีการฟื้นฟูไปแล้ว มีทั้งหมด ประมาณ 32-3-84 ไร่ (32.75 ไร่) (ภาคผนวก ก) ประกอบด้วย บริเวณแนวคันดิน พื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแล้ว บริเวณตอนกลางของพื้นที่โครงการ และพื้นที่ที่กำหนดมาตรการห้ามดำเนินการระเบิดหรือขุดเจาะ/ขุดรื้อชั้นหิน ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของพื้นที่โครงการ (รูปที่ 5.3-1)

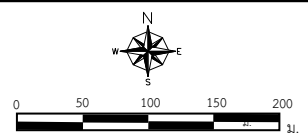
เมื่อพิจารณาภาพรวมของการฟื้นฟูพื้นที่เหมืองแร่ในช่วงที่ผ่านมา พบว่ามีความสอดคล้องกับลักษณะพื้นที่และการใช้ประโยชน์ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ตามแผนงานฟื้นฟูที่กำหนดไว้ สำหรับพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแล้วบริเวณตอนกลางของพื้นที่โครงการ ได้มีการปลูกต้นไม้ในภาษาขณะที่ทำจากยางรถบรรทุก (รูปที่ 5.3-1) เพื่อความสะดวกในการเคลื่อนย้าย ดังนั้น การทำเหมืองในช่วงต่อไปจะไม่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ฟื้นฟูเดิม และสามารถดำเนินการได้ต่อเนื่องตามแผนงานเดิม โดยเน้นการดูแลรักษาพันธุ์ไม้ที่มีอยู่ในพื้นที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำเหมือง พร้อมปลูกเสริมในพื้นที่ว่างในระยะแรก และดำเนินการปลูกฟื้นฟูในบริเวณชั้นบันไดสุดท้ายของแต่ละช่วงอย่างต่อเนื่องตลอดอายุประทานบัตร

ที่มา : ภาพถ่ายดาวเทียมจากโปรแกรม Google Earth Pro (2567) และการสำรวจภาคสนาม (2568)

สัญลักษณ์ :

- พื้นที่โครงการ
- สำนักงานของโครงการ
- พื้นที่เปิดทำเหมือง
- โรงโม่หินของโครงการ
- ถนนลาดยางสาย บ้านถ้ำ - บ้านลุ่มดงกระเบา
- พื้นที่ฟื้นฟูในช่วงที่ผ่านมา เนื้อที่ 37.84 ไร่
- ถนนลูกรัง

5.3.3 การฟื้นฟูพื้นที่จากการทำเหมืองแร่ในช่วงต่อไป

การดำเนินการทำเหมืองได้ออกแบบการทำเหมืองตั้งแต่ระดับความสูงประมาณ 320 เมตร เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง จนถึงระดับความสูงประมาณ 70 เมตร เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง โดยมีพื้นที่ทำเหมืองรวมทั้งสิ้นประมาณ 145 ไร่ การทำเหมืองจะเริ่มทำเหมืองจากบริเวณพื้นที่ตอนบนดังแสดงในแบบแปลนการออกแบบการทำเหมือง (Mine Layout) ในรูปที่ 2.5-1 ถึงรูปที่ 2.5-9 ในบทที่ 2 และออกแบบหน้าเหมืองลักษณะขั้นบันไดกำหนดให้แต่ละขั้นมีความสูงไม่เกิน 10 เมตร และมีความกว้างไม่น้อยกว่า 10 เมตร ควบคุมความลาดชันทั้งหมดของหน้าเหมือง (Overall Slope) ไม่เกิน 45 องศา เพื่อป้องกันมิให้เกิดการพังถล่มหรือการร่วนหล่นของดินและเศษหิน ซึ่งทำให้บริเวณหน้าเหมืองมีสภาพที่ปลอดภัยอยู่เสมอ และแร่หินปูนที่ผลิตได้จะลำเลียงไปยังโรงโม่หินนอกพื้นที่โครงการบริเวณที่ราบเชิงเขาทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนั้น การวางแผนการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมือง จะสามารถวางแผนการปรับปรุงและฟื้นฟูสภาพพื้นที่ให้สอดคล้องควบคู่ไปกับการทำเหมืองในแต่ละช่วงอายุประทานบัตร โดยบริเวณหน้าเหมืองสุดท้ายที่มีลักษณะเป็นขั้นบันไดจากบริเวณพื้นที่ตอนบน จะกำหนดให้ปลูกพืชคลุมดินและไม่ย่นต้นไปพร้อม ๆ กับการผลิตแร่บริเวณหน้าเหมืองขั้นบันไดที่อยู่ตอนล่าง และเมื่อสิ้นสุดการผลิตแร่ จะทำการรื้อถอนอาคารสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงสภาพพื้นที่ให้เหมาะสมเพื่อใช้ในการปลูกพืชคลุมดินและพันธุ์ไม้ยืนต้น และปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์บริเวณพื้นที่ผ่านการทำเหมืองให้มีความสวยงามกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมโดยรอบ

1) วัตถุประสงค์

- 1.1) เพื่อกำหนดรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินและรูปแบบการฟื้นฟูพื้นที่ทำเหมือง ให้มีความเหมาะสมต่อสภาพพื้นที่ในแต่ละบริเวณที่ผ่านการทำเหมืองแล้วและสามารถใช้ประโยชน์ต่อชุมชนได้ต่อไปในอนาคต เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนในการชมวิถีชีวิต และเป็นสวนป่ากาญจนาภิเษก ซึ่งเป็นดอกไม้ประจำจังหวัดกาญจนบุรี
- 1.2) เพื่อปรับปรุงทัศนียภาพและลักษณะทางภูมิทัศน์ของพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแร่แล้ว และพื้นที่ที่ได้ใช้ในกิจกรรมทำเหมืองแร่แล้ว ให้มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมโดยรอบ
- 1.3) เพื่อเป็นการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อการประกอบกิจการเหมืองแร่ของอุตสาหกรรมประชาชน
- 1.4) เพื่อป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านลบจากกิจกรรมการทำเหมือง ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชนที่ใช้ประโยชน์ที่ดินในบริเวณใกล้เคียง

2) รายละเอียดของพื้นที่ที่จะทำการฟื้นฟู

พื้นที่โครงการมีเนื้อที่ทั้งหมด 208 ไร่ 3 งาน 54 ตารางวา (208.89 ไร่) ลักษณะโดยทั่วไปของพื้นที่ภายหลังการทำเหมือง จะสามารถกำหนดพื้นที่ทำการฟื้นฟูแบ่งออกได้เป็น 3 บริเวณหลัก ดังนี้

2.1) พื้นที่เปิดหน้าเหมือง เป็นพื้นที่ที่ใช้ในการผลิตแร่หินปูนและแร่ผลิตแร่โดโลไมต์ ตามแผนผังโครงการทำเหมืองกำหนดขอบเขตพื้นที่เปิดหน้าเหมืองผลิตแร่มีเนื้อที่รวมประมาณ 145 ไร่ โดยทำการผลิตแร่ตั้งแต่ระดับความสูง 320 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ถึงระดับต่ำสุดประมาณ 70 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง โดยจะกำหนดให้ปลูกพืชคลุมดินและไม่ย่นต้น บริเวณหน้าเหมืองที่ผ่านการทำเหมืองแล้ว เพื่อฟื้นฟูสภาพพื้นที่ป่าไม้เดิมต่อไป

2.2) พื้นที่รองรับกิจกรรมจากการทำเหมือง ได้แก่ บ่อตกตะกอน ประมาณ 2 ไร่ และพื้นที่เส้นทางขนส่ง ประมาณ 5-3-20 ไร่ (5.80 ไร่)

2.3) พื้นที่อื่น ๆ ได้แก่ คูระบายน้ำ ประมาณ 1-2-60 ไร่ (1.65 ไร่) แนวคันดินและแนวปลูกต้นไม้โตเร็ว ประมาณ 8-1-80 ไร่ (8.45 ไร่) พื้นที่ว่างจากการทำเหมือง 45-3-96 (45.99 ไร่) เนื้อที่เพิ่มมาจากการลดขนาดคูระบายน้ำ ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่กำหนดมาตรการห้ามดำเนินการระเบิดหรือขุดเจาะ ขุดรื้อชั้นหิน พื้นที่กันชนตามบันทึกข้อตกลงกับชาวบ้านรอบพื้นที่เหมืองแร่ และพื้นที่ว่างอื่นๆ

5.3.4 แผนการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแร่แล้ว

1) การวางแผนการฟื้นฟูพื้นที่จากการทำเหมืองแร่ จะพิจารณาให้สอดคล้องกับแผนการทำเหมืองในแต่ละช่วงอายุประทานบัตร โดยให้ปลูกพืชคลุมดิน ไม้ยืนต้นโตเร็ว และไม่ท้องถิ่นบริเวณพื้นที่ทำเหมือง บริเวณพื้นที่เว้นไม่ทำเหมือง และบริเวณพื้นที่ว่างต่าง ๆ โดยมีรายละเอียดการฟื้นฟูดังนี้

- **แผนการฟื้นฟูช่วงที่ 1 (ปีที่ 1-3)** การทำเหมืองในช่วงนี้จะเป็นการทำเหมืองในระยะแรก เป็นการพัฒนาหน้าเหมืองควบคู่ไปกับการลดระดับหน้างานจากระดับ 320 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง จนถึงระดับ 280 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง

การฟื้นฟูสภาพพื้นที่ในช่วงนี้ จะทำการฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองมาแล้ว ที่ระดับ 320 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง จนถึงระดับ 300 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง เนื้อที่ 5.09 ไร่ พร้อมทั้งดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกไว้ในช่วงที่ผ่านมา เนื้อที่ 32.75 ไร่ ประกอบด้วย บริเวณแนวคันดิน พื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแล้วบริเวณตอนกลางของพื้นที่โครงการ และพื้นที่ที่กำหนดมาตรการห้ามดำเนินการระเบิดหรือขุดเจาะ/ขุดรื้อชั้นหินทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของพื้นที่โครงการ

- **แผนการฟื้นฟูช่วงที่ 2 (ปีที่ 4-6)** การทำเหมืองในช่วงนี้จะเป็นการทำเหมืองต่อเนื่องจากปีที่ 3 เป็นการลดระดับหน้างานจากระดับ 280 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง จนถึงระดับ 250 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง

การฟื้นฟูสภาพพื้นที่ในช่วงนี้ จะทำการฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองมาแล้วที่ระดับ 290 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง เนื้อที่ 1.52 ไร่ พร้อมทั้งดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกไว้ในช่วงที่ผ่านมา เนื้อที่ 37.84 ไร่

- **แผนการฟื้นฟูช่วงที่ 3 (ปีที่ 7-9)** การทำเหมืองในช่วงนี้จะเป็นการทำเหมืองต่อเนื่องจากปีที่ 6 เป็นการลดระดับหน้างานจากระดับ 250 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง จนถึงระดับ 230 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง

การฟื้นฟูสภาพพื้นที่ในช่วงนี้ จะทำการเคลื่อนย้ายต้นไม้ที่ปลูกในลักษณะที่ทำจากยางรถบรรทุก บริเวณพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแล้วบริเวณตอนกลางของพื้นที่โครงการ (พื้นที่ฟื้นฟูเดิม) เนื้อที่ประมาณ 3.44 ไร่ เนื่องจากจะมีการขยายหน้าเหมืองไปบริเวณดังกล่าว โดยทำการย้ายมาฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองมาแล้วในปัจจุบัน ที่ระดับ 280 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง จนถึงระดับ 270 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง เนื้อที่ 4.26 ไร่ โดยเมื่อนำต้นไม้ดังกล่าวมาปลูกเสริม จะทำให้พื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองมาแล้วในปัจจุบันมีการฟื้นฟูพื้นที่เหลือประมาณ 0.82 ไร่ (ประกอบด้วยพื้นที่ใหม่ 0.82 ไร่ และพื้นที่ที่ย้ายมาฟื้นฟูเสริม 3.44 ไร่) พร้อมทั้งดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกไว้ในช่วงที่ผ่านมา เนื้อที่ 39.36 ไร่

- **แผนการฟื้นฟูช่วงที่ 4 (ปีที่ 10-12)** การทำเหมืองในช่วงนี้จะเป็นการทำเหมืองต่อเนื่องจากปีที่ 9 เป็นการลดระดับหน้างานจากระดับ 230 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง จนถึงระดับ 200 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง

การฟื้นฟูสภาพพื้นที่ในช่วงนี้ จะทำการฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองมาแล้ว ที่ระดับ 260 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง จนถึงระดับ 250 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง เนื้อที่ 5.31 ไร่ พร้อมทั้งดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกไว้ในช่วงที่ผ่านมา เนื้อที่ 40.18 ไร่

- **แผนการฟื้นฟูช่วงที่ 5 (ปีที่ 13-15)** การทำเหมืองในช่วงนี้จะเป็นการทำเหมืองต่อเนื่องจากปีที่ 12 เป็นการลดระดับหน้างานจากระดับ 200 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง จนถึงระดับ 160 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง

การฟื้นฟูสภาพพื้นที่ในช่วงนี้ จะทำการฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองมาแล้ว ที่ระดับ 240 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง จนถึงระดับ 230 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง เนื้อที่ 11.02 ไร่ พร้อมทั้งดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกไว้ในช่วงที่ผ่านมา เนื้อที่ 45.49 ไร่

- **แผนการฟื้นฟูช่วงที่ 6 (ปีที่ 16)** การทำเหมืองในช่วงนี้จะเป็นการทำเหมืองต่อเนื่องจากปีที่ 15 และเป็นการทำเหมืองช่วงสุดท้าย เป็นการลดระดับหน้างานจากระดับ 160 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง จนถึงระดับ 70 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง

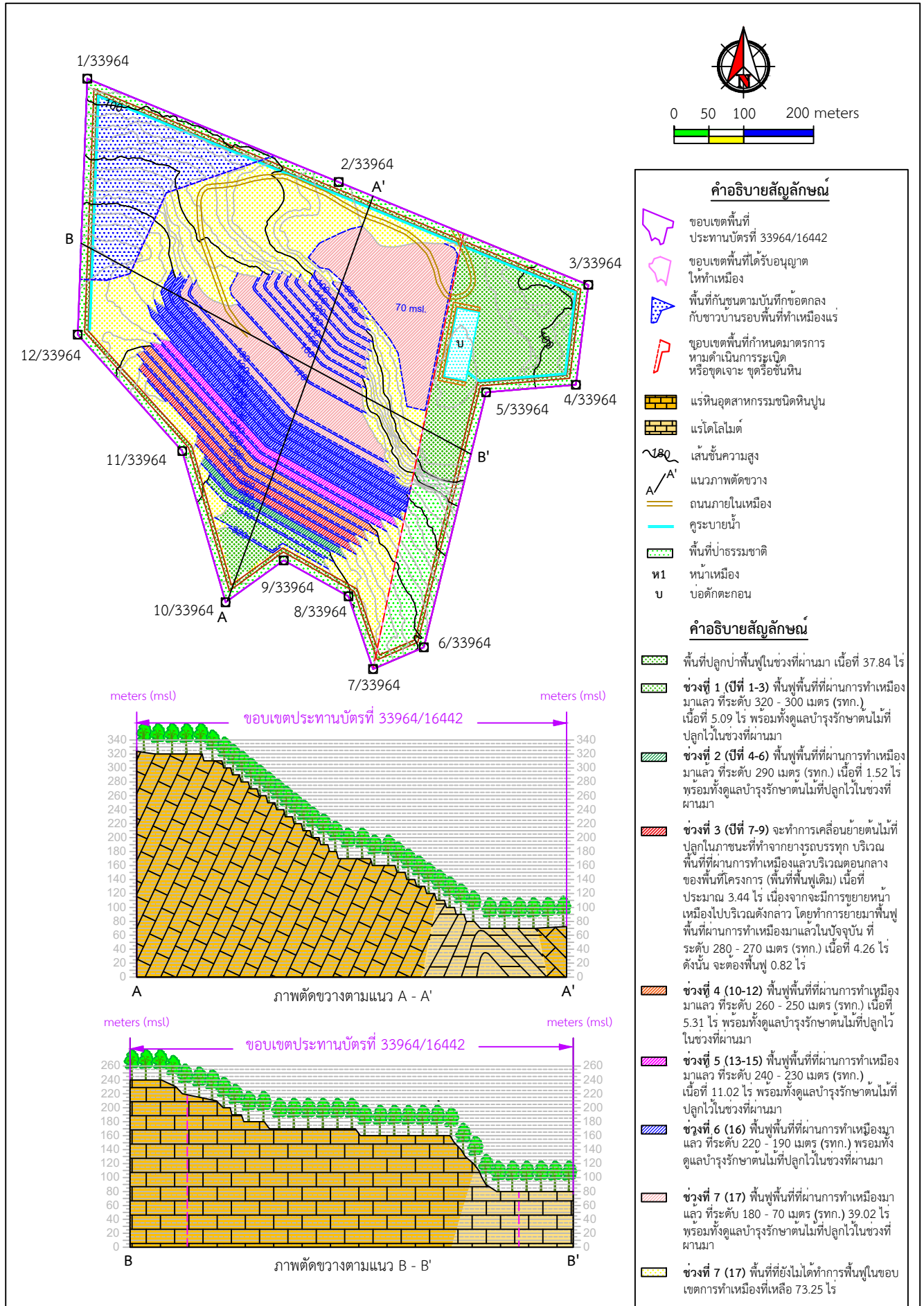
การฟื้นฟูสภาพพื้นที่ในช่วงนี้ จะทำการฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองมาแล้ว ที่ระดับ 220 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง จนถึงระดับ 190 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง เนื้อที่ 8.97 ไร่ พร้อมทั้งดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกไว้ในช่วงที่ผ่านมา เนื้อที่ 56.51 ไร่

- **แผนการฟื้นฟูช่วงที่ 7 (ปีที่ 17)** ในช่วงนี้จะไม่มีการทำเหมือง โดยจะเน้นไปที่การฟื้นฟูพื้นที่อย่างเดียวน ต่อจากปีที่ 16 เพื่อให้มีการฟื้นฟูครอบคลุมพื้นที่ทำเหมืองทั้งหมด โดยทำการฟื้นฟูพื้นที่ทำเหมืองต่อเนื่อง ที่ระดับ 180 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง จนถึงระดับ 70 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง เนื้อที่ 39.02 ไร่

ส่วนพื้นที่ที่เหลือเป็นพื้นที่ที่ได้ทำเหมืองไปแล้วตามข้อกำหนดประทานบัตรเดิม และยังไม่ได้มีการฟื้นฟูพื้นที่ ซึ่งบริษัทที่ปรึกษาได้กำหนดให้มีการฟื้นฟูพื้นที่ครอบคลุมเต็มพื้นที่ทำเหมืองทั้งหมด เนื้อที่ประมาณ 73.25 ไร่ โดยให้ทำการฟื้นฟูในช่วงที่ 7 รวมเป็นพื้นที่ที่จะต้องทำการฟื้นฟูทั้งหมดในช่วงนี้ 112.27 ไร่ เต็มขอบเขตการทำเหมือง 145 ไร่ พร้อมทั้งดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกไว้ในช่วงที่ผ่านมา เนื้อที่ 65.48 ไร่

สำหรับพื้นที่บ่อดักตะกอน จำนวน 1 บ่อ มีเนื้อที่ประมาณ 2 ไร่ จะคงสภาพไว้เป็นแหล่งน้ำ เพื่อใช้ประโยชน์ในการเกษตรหรือด้านอื่นๆ ที่มีความเหมาะสม โดยให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำในบ่อเหมืองตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดิน ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2537 มีดัชนีที่ตรวจวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) ปริมาณสารแขวนลอยทั้งหมด (Total Suspended Solids) ปริมาณสารละลายทั้งหมด (Total Dissolved Solids) ความกระด้างทั้งหมด (Total Hardness) ความขุ่น (Turbidity) ปริมาณซัลเฟต (Sulfate) เหล็กทั้งหมด (Total Iron) สารหนู (Arsenic) แคดเมียม (Cadmium) และปริมาณตะกั่ว (Lead) หากผลการตรวจสอบพบว่าน้ำมีคุณภาพไม่เหมาะสมกับการนำไปใช้ประโยชน์ หรือเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต จะต้องติดประกาศ “ห้ามใช้น้ำ” ให้สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน โดยมีแผนการฟื้นฟูสภาพพื้นที่เมื่อสิ้นสุดการทำเหมืองแต่ละช่วงปี ดังแสดงในรูปที่ 5.3-2

อย่างไรก็ตาม แผนการฟื้นฟูพื้นที่โครงการอาจมีการปรับเปลี่ยนได้ในอนาคต ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ผลการติดตามตรวจสอบการฟื้นฟู รวมถึงข้อเสนอแนะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การฟื้นฟูเป็นไปอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่จริง

2) งบประมาณค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูพื้นที่

การจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูสภาพเหมือง งบประมาณค่าใช้จ่ายเบื้องต้นแบ่งเป็น ค่าใช้จ่ายต่างๆ ดังนี้

- ค่าใช้จ่ายในการปรับสภาพพื้นที่	1,500	บาท/ไร่
- ค่าใช้จ่ายในการปลูกพืชคลุมดิน	3,500	บาท/ไร่
- ค่าใช้จ่ายในการปลูกไม้ยืนต้น	29,000	บาท/ไร่
- ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาต้นไม้	680	บาท/ไร่/ปี

การฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองจะมีค่าใช้จ่ายในงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละช่วงปีของการทำเหมือง ดังนี้

• **ค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูช่วงที่ 1 (ปีที่ 1-3)** การฟื้นฟูสภาพพื้นที่ในช่วงนี้ จะทำการฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองมาแล้ว ที่ระดับ 320 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง จนถึงระดับ 300 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง เนื้อที่ 5.09 ไร่ พร้อมทั้งดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกไว้ในช่วงที่ผ่านมา เนื้อที่ 32.75 ไร่ ประกอบด้วย บริเวณแนวคันดิน พื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแล้วบริเวณตอนกลางของพื้นที่โครงการ และพื้นที่ที่กำหนดมาตรการห้ามดำเนินการระเบิดหรือขุดเจาะ/ขุดรื้อชั้นหินทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของพื้นที่โครงการ โดยจะมียกงบประมาณค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 239,870 บาท แบ่งเป็นค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ค่าใช้จ่ายในการปรับสภาพพื้นที่ (เนื้อที่ 5.09 ไร่)	เป็นเงิน	7,635 บาท
- ค่าใช้จ่ายในการปลูกพืชคลุมดิน (เนื้อที่ 5.09 ไร่)	เป็นเงิน	17,815 บาท
- ค่าใช้จ่ายในการปลูกไม้ยืนต้น (เนื้อที่ 5.09 ไร่)	เป็นเงิน	147,610 บาท
- ค่าบำรุงดูแลรักษาไม้ยืนต้น (เนื้อที่ 32.75 ไร่) ระยะเวลา 3 ปี	เป็นเงิน	66,810 บาท

• **ค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูช่วงที่ 2 (ปีที่ 4-6)** การฟื้นฟูสภาพพื้นที่ในช่วงนี้ จะทำการฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองมาแล้ว ที่ระดับ 290 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง เนื้อที่ 1.52 ไร่ พร้อมทั้งดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกไว้ในช่วงที่ผ่านมา เนื้อที่ 37.84 ไร่ โดยมียกงบประมาณค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 128,873.6 บาท แบ่งเป็นค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ค่าใช้จ่ายในการปรับสภาพพื้นที่ (เนื้อที่ 1.52 ไร่)	เป็นเงิน	2,280 บาท
- ค่าใช้จ่ายในการปลูกพืชคลุมดิน (เนื้อที่ 1.52 ไร่)	เป็นเงิน	5,320 บาท
- ค่าใช้จ่ายในการปลูกไม้ยืนต้น (เนื้อที่ 1.52 ไร่)	เป็นเงิน	44,080 บาท
- ค่าบำรุงดูแลรักษาไม้ยืนต้น (เนื้อที่ 37.84 ไร่) ระยะเวลา 3 ปี	เป็นเงิน	77,193.6 บาท

• **ค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูช่วงที่ 3 (ปีที่ 7-9)** การฟื้นฟูสภาพพื้นที่ในช่วงนี้ จะทำการเคลื่อนย้ายต้นไม้ที่ปลูกในขณะที่ยังจากยางรถบรรทุก บริเวณพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแล้วบริเวณตอนกลางของพื้นที่โครงการ (พื้นที่ฟื้นฟูเดิม) เนื้อที่ประมาณ 3.44 ไร่ เนื่องจากจะมีการขยายหน้าเหมืองไปบริเวณดังกล่าว โดยทำการย้ายมาฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองมาแล้วในปัจจุบัน ที่ระดับ 280 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง จนถึงระดับ 270 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง เนื้อที่ 4.26 ไร่ โดยเมื่อนำต้นไม้ดังกล่าวมาปลูกเสริม จะทำให้พื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองมาแล้วในปัจจุบันมีการฟื้นฟูพื้นที่เหลือประมาณ 0.82 ไร่ (ประกอบด้วยพื้นที่ใหม่ 0.82 ไร่ และพื้นที่ที่ย้ายมาฟื้นฟูเสริม 3.44 ไร่) พร้อมทั้งดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกไว้ในช่วงที่ผ่านมา เนื้อที่ 39.36 ไร่ โดยมียกงบประมาณค่าใช้จ่ายในการบำรุงดูแลรักษาไม้ยืนต้น รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 108,174.4 บาท แบ่งเป็นค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ค่าใช้จ่ายในการปรับสภาพพื้นที่ (เนื้อที่ 0.82 ไร่)	เป็นเงิน	1,230 บาท
- ค่าใช้จ่ายในการปลูกพืชคลุมดิน (เนื้อที่ 0.82 ไร่)	เป็นเงิน	2,870 บาท
- ค่าใช้จ่ายในการปลูกไม้ยืนต้น (เนื้อที่ 0.82 ไร่)	เป็นเงิน	23,780 บาท
- ค่าบำรุงดูแลรักษาไม้ยืนต้น (เนื้อที่ 39.36 ไร่) ระยะเวลา 3 ปี	เป็นเงิน	80,294.4 บาท

• **ค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูช่วงที่ 4 (ปีที่ 10-12)** การฟื้นฟูสภาพพื้นที่ในช่วงนี้ จะทำการฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองมาแล้ว ที่ระดับ 260 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง จนถึงระดับ 250 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง เนื้อที่ 5.31 ไร่ พร้อมทั้งดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกไว้ในช่วงที่ผ่านมา เนื้อที่ 40.18 ไร่ โดยมีงบประมาณค่าใช้จ่ายในการบำรุงดูแลรักษาไม้ยืนต้น รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 262,507.2 บาท แบ่งเป็นค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ค่าใช้จ่ายในการปรับสภาพพื้นที่ (เนื้อที่ 5.31 ไร่) เป็นเงิน 7,965 บาท
- ค่าใช้จ่ายในการปลูกพืชคลุมดิน (เนื้อที่ 5.31 ไร่) เป็นเงิน 18,585 บาท
- ค่าใช้จ่ายในการปลูกไม้ยืนต้น (เนื้อที่ 5.31 ไร่) เป็นเงิน 153,990 บาท
- ค่าบำรุงดูแลรักษาไม้ยืนต้น (เนื้อที่ 40.18 ไร่) ระยะเวลา 3 ปี เป็นเงิน 81,967.2 บาท

• **ค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูช่วงที่ 5 (ปีที่ 13-15)** การฟื้นฟูสภาพพื้นที่ในช่วงนี้ จะทำการฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองมาแล้ว ที่ระดับ 240 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง จนถึงระดับ 230 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง เนื้อที่ 11.02 ไร่ พร้อมทั้งดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกไว้ในช่วงที่ผ่านมา เนื้อที่ 45.49 ไร่ โดยจะมีงบประมาณค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 467,479.6 บาท แบ่งเป็นค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ค่าใช้จ่ายในการปรับสภาพพื้นที่ (เนื้อที่ 11.02 ไร่) เป็นเงิน 16,530 บาท
- ค่าใช้จ่ายในการปลูกพืชคลุมดิน (เนื้อที่ 11.02 ไร่) เป็นเงิน 38,570 บาท
- ค่าใช้จ่ายในการปลูกไม้ยืนต้น (เนื้อที่ 11.02 ไร่) เป็นเงิน 319,580 บาท
- ค่าบำรุงดูแลรักษาไม้ยืนต้น (เนื้อที่ 45.49 ไร่) ระยะเวลา 3 ปี เป็นเงิน 92,799.6 บาท

• **ค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูช่วงที่ 6 (ปีที่ 16)** การฟื้นฟูสภาพพื้นที่ในช่วงนี้ จะทำการฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองมาแล้ว ที่ระดับ 220 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง จนถึงระดับ 190 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง เนื้อที่ 8.97 ไร่ พร้อมทั้งดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกไว้ในช่วงที่ผ่านมา เนื้อที่ 56.51 ไร่ โดยจะมีงบประมาณค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 343,406.8 บาท แบ่งเป็นค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ค่าใช้จ่ายในการปรับสภาพพื้นที่ (เนื้อที่ 8.97 ไร่) เป็นเงิน 13,455 บาท
- ค่าใช้จ่ายในการปลูกพืชคลุมดิน (เนื้อที่ 8.97 ไร่) เป็นเงิน 31,395 บาท
- ค่าใช้จ่ายในการปลูกไม้ยืนต้น (เนื้อที่ 8.97 ไร่) เป็นเงิน 260,130 บาท
- ค่าบำรุงดูแลรักษาไม้ยืนต้น (เนื้อที่ 56.51 ไร่) ระยะเวลา 1 ปี เป็นเงิน 38,426.8 บาท

• **ค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูช่วงที่ 7 (ปีที่ 17)** ในช่วงนี้จะไม่มีการทำเหมือง โดยจะเน้นไปที่การฟื้นฟูพื้นที่อย่างเดียว ต่อจากปีที่ 16 เพื่อให้มีการฟื้นฟูครอบคลุมพื้นที่ทำเหมืองทั้งหมด โดยทำการฟื้นฟูพื้นที่ทำเหมืองต่อเนื่อง ที่ระดับ 180 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง จนถึงระดับ 70 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง เนื้อที่ 39.02 ไร่

ส่วนพื้นที่ที่เหลือเป็นพื้นที่ที่ได้ทำเหมืองไปแล้วตามข้อกำหนดประทานบัตรเดิม และยังไม่ได้มีการฟื้นฟูพื้นที่ ซึ่งบริษัทที่ปรึกษาได้กำหนดให้มีการฟื้นฟูพื้นที่ครอบคลุมเต็มพื้นที่ทำเหมืองทั้งหมด เนื้อที่ประมาณ 73.25 ไร่ โดยให้ทำการฟื้นฟูในช่วงที่ 7 รวมเป็นพื้นที่ที่จะต้องทำการฟื้นฟูทั้งหมดในช่วงนี้ 112.27 ไร่ เติมขอบเขตการทำเหมือง 145 ไร่ พร้อมทั้งดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกไว้ในช่วงที่ผ่านมา เนื้อที่ 65.48 ไร่ โดยจะมีงบประมาณค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 3,861,706.4 บาท แบ่งเป็นค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ค่าใช้จ่ายในการปรับสภาพพื้นที่ (เนื้อที่ 112.27 ไร่) เป็นเงิน 168,405 บาท
- ค่าใช้จ่ายในการปลูกพืชคลุมดิน (เนื้อที่ 112.27 ไร่) เป็นเงิน 392,945 บาท
- ค่าใช้จ่ายในการปลูกไม้ยืนต้น (เนื้อที่ 112.27 ไร่) เป็นเงิน 3,255,830 บาท
- ค่าบำรุงดูแลรักษาไม้ยืนต้น (เนื้อที่ 65.48 ไร่) ระยะเวลา 1 ปี เป็นเงิน 44,526.4 บาท

ดังนั้น ค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูพื้นที่ตลอดระยะเวลาดำเนินโครงการ รวมประมาณ 5,412,018 บาท หรือประมาณ 5,412,000 บาท โดยสรุปแผนการดำเนินงานฟื้นฟูและงบประมาณในการฟื้นฟูดังตารางที่ 5.3-1

ตารางที่ 5.3-1 สรุปการดำเนินงานฟื้นฟูพื้นที่จากการทำเหมือง และงบประมาณในการฟื้นฟูพื้นที่ในแต่ละช่วงปี ของคำขอประทานบัตรที่ 2/2562

ช่วงที่	แผนการดำเนินงานฟื้นฟู	เนื้อที่ (ไร่)		งบประมาณ (บาท)
		พื้นที่ฟื้นฟู	พื้นที่ดูแลรักษาที่ผ่านมา	
ช่วงที่ 1 (ปีที่ 1-3)	ฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองมาแล้ว ที่ระดับ 320 - 300 เมตร (รทก.) พร้อมทั้งดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกไว้ในช่วงที่ผ่านมา	5.09	32.75	239,870
ช่วงที่ 2 (ปีที่ 4-6)	ฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองมาแล้ว ที่ระดับ 290 เมตร (รทก.) พร้อมทั้งดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกไว้ในช่วงที่ผ่านมา	1.52	37.84	128,873.6
ช่วงที่ 3 (ปีที่ 7-9)	จะทำการเคลื่อนย้ายต้นไม้ที่ปลูกในภาชนะที่ทำจากยางรถบรรทุก บริเวณพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแล้วบริเวณตอนกลางของพื้นที่โครงการ (พื้นที่ฟื้นฟูเดิม) เนื้อที่ประมาณ 3.44 ไร่ เนื่องจากจะมีการขยายหน้าเหมืองไปบริเวณดังกล่าว โดยทำการย้ายมาฟื้นฟูพื้นที่ผ่านการทำเหมืองมาแล้วในปัจจุบัน ที่ระดับ 280 - 270 เมตร (รทก.) เนื้อที่ 4.26 ไร่	3.44 - 4.26 = 0.82	39.36	108,174.4
ช่วงที่ 4 (ปีที่ 10-12)	ฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองมาแล้ว ที่ระดับ 260 - 250 เมตร (รทก.) พร้อมทั้งดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกไว้ในช่วงที่ผ่านมา	5.31	40.18	262,507.2
ช่วงที่ 5 (ปีที่ 13-15)	ฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองมาแล้ว ที่ระดับ 240 - 230 เมตร (รทก.) พร้อมทั้งดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกไว้ในช่วงที่ผ่านมา	11.02	45.49	467,479.6
ช่วงที่ 6 (ปีที่ 16)	ฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองมาแล้ว ที่ระดับ 220 - 190 เมตร (รทก.) พร้อมทั้งดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกไว้ในช่วงที่ผ่านมา	8.97	56.51	343,406.8
ช่วงที่ 7 (ปีที่ 17)	ฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองมาแล้ว ที่ระดับ 180 - 70 เมตร (รทก.) 39.02 ไร่ และพื้นที่ที่ยังไม่ได้ทำการฟื้นฟูในขอบเขตการทำเหมืองที่เหลือ 73.25 ไร่ พร้อมทั้งดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกไว้ในช่วงที่ผ่านมา	39.02 + 73.25 = 112.27	65.48	3,861,706.4
รวม		145		5,412,018

ที่มา: บริษัท วี คอนซัลติง เซอร์วิส จำกัด, 2568

5.3.5 ขั้นตอนและวิธีการฟื้นฟูพื้นที่จากการทำเหมืองแร่

โดยมีขั้นตอนและวิธีการปลูกพืชคลุมดินและไม้ยืนต้น ดังนี้

1) การเตรียมพื้นที่

ดำเนินการปรับแก้สภาพพื้นที่ที่จะปลูกพืชคลุมดินและไม้ยืนต้นบริเวณพื้นที่ฟื้นฟู จากนั้นขุดหลุมปลูกขนาด $1 \times 1 \times 1$ เมตร โดยเว้นระยะห่างระหว่างหลุมประมาณ 1.5×1.5 เมตร เพื่อให้ต้นไม้มีพื้นที่เพียงพอในการเจริญเติบโต และเตรียมพื้นที่สำหรับการปลูกในรูปแบบ 3 แถวสลับฟันปลา

2) การเตรียมวัสดุอุปกรณ์และกล้าไม้

เพื่อให้การปลูกต้นไม้เป็นไปตามหลักวิชาการและฟื้นฟูสภาพพื้นที่ให้ใกล้เคียงป่าเดิม จำเป็นต้องจัดเตรียมวัสดุและกล้าไม้ดังนี้

2.1) ดินและปุ๋ย เตรียมดินสำหรับพื้นที่ที่ไม่มีดินเดิมหรือดินคุณภาพต่ำ พร้อมปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยเคมีให้เพียงพอ

2.2) ไม้หลักยึดต้นไม้ ใช้ไม้ขนาดความยาว 1 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 นิ้ว หรือไม้ไผ่ผ่าซีก เสียบปลายแหลมสำหรับปักยึดกล้าไม้

2.3) การเตรียมกล้าไม้ โครงการจะต้องจัดเตรียมสถานที่เพาะชำกล้าไม้ พร้อมประสานงานกับสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ท้องถิ่น เพื่อขอสนับสนุนกล้าไม้ หรือจัดซื้อจากร้านจำหน่ายกล้าไม้ทั่วไปในพื้นที่ เพื่อให้ง่ายต่อการนำมาปลูกทันที ทั้งนี้จะต้องคัดเลือกกล้าไม้ที่มีอายุอย่างน้อย 1 ปี เพื่อให้มีความทนทานต่อสภาพแวดล้อมและมีอัตราการรอดสูง

เนื่องจากพื้นที่โครงการเดิมมีสภาพเป็น ป่าเบญจพรรณ ซึ่งมีความหลากหลายของชนิดไม้และเป็นระบบนิเวศที่เหมาะสมต่อการฟื้นฟู จึงได้คัดเลือกพันธุ์ไม้ท้องถิ่นและไม้โตเร็ว ที่สอดคล้องกับลักษณะป่าเบญจพรรณและสภาพภูมิประเทศ ดังนี้

- **ไม้ท้องถิ่น** ได้แก่ มะขามป้อม ฝ้ายยืน ประดู่ กระพี้จั่น จั้วป่า ชั้หนอน สะเดา และมะกอก
- **ไม้โตเร็ว** ได้แก่ สะเดา ทองหลางนา ไข่ ยูคาลิปตัส สนประดิพัทธ์ และไม้ประดับเด่น เช่น กาญจนิการ์ และลีลาวดี (แทรกเป็นจุดเด่น)

3) การปลูกพืชคลุมดิน

เมื่อปรับปรุงสภาพพื้นที่บริเวณที่จะดำเนินการฟื้นฟูเรียบร้อยแล้ว ให้ดำเนินการปลูกพืชคลุมดิน เพื่อให้พืชคลุมดินช่วยป้องกันการชะล้างผิวหน้าดินจากน้ำฝน และช่วยรักษาความชุ่มชื้นในดิน โดยจะใช้พืชคลุมดิน เช่น หญ้าแฝก ร่วมกับถั่วตระกูลต่าง ๆ เช่น ถั่วฮามาต้า ถั่วเซนโตรซิมา หรือถั่วลาย

4) การปลูกไม้ยืนต้น

ดำเนินการปลูกไม้ยืนต้นพร้อมกับพืชคลุมดินตามหลุมที่เตรียมไว้ โดยปลูก แบบ 3 แถวสลับฟันปลา

● **ไม้โตเร็ว (แถวในสุด)** : กำหนดปลูกบริเวณด้านในสุด เนื่องจากเป็นชนิดไม้ที่มีการเจริญเติบโตเร็ว มีระบบรากแข็งแรง ช่วยยึดเกาะหน้าดิน ลดความเสี่ยงจากการพังทลายของดิน รวมทั้งสามารถทำหน้าที่เป็นแนวกันลมและช่วยปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของไม้ชนิดอื่นได้ในระยะยาว

● **ไม้ผล (แถวกลาง)** : ปลูกบริเวณแถวกลางเพื่อให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจแก่ชุมชนในอนาคต อีกทั้งเรือนยอดและทรงพุ่มของไม้ผลสามารถช่วยบังร่มเงาให้กับไม้ท้องถิ่นที่อยู่ด้านนอกได้ในระดับที่เหมาะสมโดยไม่บดบังจนเกินไป

● **ไม้ท้องถิ่น (แถวนอกสุด)** : จัดปลูกบริเวณด้านนอกสุดเพื่อเป็นการฟื้นฟูและคืนสภาพป่าตามธรรมชาติ เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity) และทำให้ระบบนิเวศโดยรอบฟื้นตัวกลับสู่สภาพใกล้เคียงป่าธรรมชาติในอนาคต

5) วิธีการปลูก

นำกล้าไม้ลงหลุมปลูก ใช้วัสดุปลูกหรือปุ๋ยคอกรองก้นหลุม กลบดินให้แน่น คลุมด้วยหญ้าแห้ง เศษวัชพืชหรือฟางข้าว และรดน้ำให้ชุ่ม เพื่อให้ต้นไม้งอกในช่วงแรก

6) การดูแลรักษา

โครงการจะต้องดูแลรักษาจากกล้าไม้ที่ปลูกไว้ให้เจริญเติบโตได้ด้อยู่เสมอ โดยการปลูกระยะแรกจะมีการให้น้ำสม่ำเสมอ คอยกำจัดวัชพืชและการปลูกซ่อมแซมหากพบว่าต้นไม้ที่ปลูกไว้ตาย มีการใส่ปุ๋ยเป็นครั้งคราว ติดตามการเจริญเติบโตจนต้นไม้สามารถเติบโตได้เองและฟื้นฟูระบบนิเวศได้

5.3.6 วัสดุอุปกรณ์

เนื่องจากโครงการมีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร สำหรับใช้ในการทำเหมืองพร้อมอยู่แล้ว ได้แก่ รถขุด (Backhoe) รถดักล้อย่าง รถบรรทุกเทท้าย รถบรรทุกน้ำ และเครื่องสูบน้ำ เป็นต้น ดังนั้น การฟื้นฟูสภาพพื้นที่จึงสามารถดำเนินการไปพร้อม ๆ กับการทำเหมืองในแต่ละช่วงจนสิ้นสุดการทำเหมืองได้ดังมีรายละเอียดตามที่เสนอมาแล้วข้างต้น

5.3.7 แผนปฏิบัติงานการฟื้นฟูพื้นที่จากการทำเหมืองแร่

แผนปฏิบัติงานการฟื้นฟูพื้นที่ ได้แก่ การเตรียมกล้าไม้ การเตรียมดิน การปลูกพืช การใส่ปุ๋ย การปลูกซ่อมแซม และการกำจัดวัชพืช มีช่วงระยะเวลาดำเนินงานในรอบปี ดังตารางที่ 5.3-2

ตารางที่ 5.3-2 แสดงแผนปฏิบัติงานการฟื้นฟูพื้นที่และช่วงระยะเวลาดำเนินงาน

กิจกรรม	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
การเตรียมกล้าไม้												
การเตรียมพื้นที่ปลูก												
การปลูกพืช												
การใส่ปุ๋ย												
การปลูกซ่อม												
การกำจัดวัชพืช												

ที่มา: บริษัท วี คอนซัลตัง เซอร์วิส จำกัด, 2568.

5.3.8 แผนการใช้ประโยชน์พื้นที่หลังการทำเหมืองแร่

1) หลักการและเหตุผล

การปรับปรุงสภาพและฟื้นฟูพื้นที่ผ่านการทำเหมืองแร่ และการพัฒนาพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์ภายหลังสิ้นสุดการทำเหมืองอย่างยั่งยืน ซึ่งจะพิจารณาให้สอดคล้องกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่โครงการและการใช้ประโยชน์พื้นที่ในอนาคตของสัตว์ป่า และชุมชน เนื่องจากบริเวณพื้นที่โครงการอยู่ในเขตพื้นที่ป่าไม้ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 ประกอบกับบริเวณใกล้เคียงทางด้านทิศใต้ ทิศตะวันออก และทิศตะวันตกมีสภาพเป็นพื้นที่ป่าไม้ ดังนั้น จะใช้แนวคิดการสร้างสวนป่าชุมชน อุทยานธรณี และสวนสาธารณะ รวมถึงได้นำหลักการการอนุรักษ์ดินและน้ำมาใช้ ซึ่งจะทำให้สามารถจัดการทรัพยากรดินและน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยป้องกันการชะล้างการพังทลายของดิน เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินให้ยืนนานและเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยเนื้อที่ดิน และการใช้ประโยชน์ที่ดินให้ต้นไม้งอกเจริญเติบโตได้ตลอดไป

นอกจากนี้ การดำเนินงานข้างต้นจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์ภายหลังสิ้นสุดการทำเหมืองอย่างยั่งยืนแล้ว เป็นการใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่า ยังส่งผลให้เกิดทัศนคติที่ดีจากประชาชน รวมถึงแก้ปัญหาด้านทัศนียภาพที่ไม่สวยงามจากการทำเหมืองในช่วงที่ผ่านมาด้วย

2) การวางแผนการดำเนินงาน

การวางแผนดำเนินการโครงการ สามารถแบ่งพื้นที่ตามการใช้ประโยชน์จากแผนผังการทำเหมืองของโครงการได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ บริเวณชั้นบันไดที่สิ้นสุดการทำเหมือง บริเวณที่ลาดเนินเขาและที่ราบทางด้านทิศเหนือ และบริเวณพื้นที่ห้ามดำเนินการระเบิดหรือขุดเจาะ ขุดรื้อชั้นหิน ทางด้านทิศตะวันออก โดยการพัฒนาพื้นที่ทั้ง 2 ประเภท ดังกล่าว จะพัฒนาเป็นพื้นที่ป่าชุมชน และสวนสาธารณะ มีรายละเอียดดังนี้ (รูปที่ 5.3-3)

2.1) การพัฒนาพื้นที่เป็นป่าชุมชน

การพัฒนาพื้นที่เป็นป่าชุมชนจะดำเนินการในบริเวณชั้นบันไดที่สิ้นสุดการทำเหมือง และบริเวณพื้นที่ห้ามดำเนินการระเบิดหรือขุดเจาะ ขุดรื้อชั้นหิน ทางด้านทิศตะวันออก โดยใช้แนวความคิดการสร้างสวนป่าชุมชน เพื่อให้สัตว์ป่าสามารถเข้ามาใช้ประโยชน์ได้ในอนาคต และเป็นการป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน รวมถึงป้องกันและแก้ไขผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านทัศนียภาพ มีขั้นตอนดังนี้

- ทำการปรับเสถียรภาพของหน้าเหมืองชั้นบันไดให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัยจากการพังทลาย
- นำเปลือกดินและเศษหินที่ได้จากการเปิดหน้าเหมืองไปทำการบุทบบนชั้นบันได ซึ่งก่อนนำไปใช้ในกิจกรรมดังกล่าว จะต้องทำการปรับปรุงบำรุงดินและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชนิดต่างๆ เพื่อเพิ่มความสามารถในการดูดซับธาตุอาหารพืช ความสามารถในการอุ้มน้ำและปรับปรุงโครงสร้างของดินให้มีการเกาะยึดตัวดีขึ้น

- จากนั้นจึงดำเนินการขุดหลุมปลูกขนาดความกว้าง x ความยาว x ลึก ประมาณ 1x1x1 เมตร ระยะห่างระหว่างหลุมปลูกประมาณ 1.5 เมตร ในบริเวณพื้นที่ที่จะทำการปลูกพืชคลุมดินและไม่ย่นต้น

- นำพืชคลุมดิน และไม่ย่นต้น มาปลูกในบริเวณที่ขุดหลุมไว้ โดยจะใช้พืชคลุมดินประเภทหญ้าแฝก ร่วมกับพืชตระกูลถั่วอื่นๆ เช่น ถั่วฮามาต้า และถั่วเซเนโตรซิมา หรือถั่วลาย เป็นต้น ส่วนไม่ย่นต้นจะพิจารณาให้ปลูกพันธุ์ไม้โตเร็ว ได้แก่ สะเดาเทียม ทองหลางนา ไข่ขาว เพื่อให้กล้าไม้สามารถเจริญเติบโตและอยู่รอดเองได้ในสภาพธรรมชาติต่อไป และแทรกไม้ประดับเป็นจุดเด่น ได้แก่ กาญจนิการ์ เพื่อปรับภูมิทัศน์ให้สวยงาม พันธุ์ไม้ที่เป็นพืชอาหารสัตว์ป่าและนก ได้แก่ มะม่วง มะขาม ขนุน และกล้วย และพันธุ์ไม้ท้องถิ่น ได้แก่ เต็ง รัง พลวง เหียง ประดู่ แดง และมะค่าโมง ซึ่งมีความทนแล้ง และต้องการแสงมาก สามารถเจริญเติบโตและอยู่รอดเองได้ในสภาพธรรมชาติต่อไป

- ดูแลรักษากล้าไม้ที่ปลูกไว้ให้เจริญเติบโตได้ดีอยู่เสมอ โดยการปลูกระยะแรกจะมีการให้น้ำสม่ำเสมอ คอยกำจัดวัชพืชและการปลูกซ่อมแซมหากพบว่าต้นไม้ที่ปลูกไว้ตาย มีการใส่ปุ๋ยเป็นครั้งคราว การดูแลรักษาจะทำไปจนกว่าต้นไม้จะสามารถเติบโตได้เอง

- สำหรับในบริเวณนี้มีบ่อดักตะกอน มีเนื้อที่ประมาณ 2 ไร่ ลึก 4 เมตร มีความจุประมาณ 12,800 ลูกบาศก์เมตร มีศักยภาพเป็นแหล่งกักเก็บน้ำ เพื่อใช้ประโยชน์ในกรณีต่างๆ โดยจะพัฒนาเป็นแหล่งสำรองน้ำใช้บริเวณพื้นที่สันหนทาง พื้นที่ปลูกป่า และแหล่งน้ำสำหรับสัตว์ป่า ซึ่งจะทำให้การตรวจสอบเสถียรภาพของขอบบ่อดักตะกอน เพื่อความปลอดภัยในการพังทลายของพื้นที่ข้างเคียง และปรับระดับความลาดชันให้สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ได้ รวมถึงให้มีเสถียรภาพที่ปลอดภัย พร้อมทั้งทำการติดตั้งป้ายเตือนให้สามารถมองเห็นได้ชัดเจน รวมถึงจัดทำแนวรั้วล้อมรอบเพื่อป้องกันการพลัดตกลงไป ทั้งนี้ ภายหลังสิ้นสุดการทำเหมืองให้ตรวจสอบคุณภาพน้ำในบ่อดักตะกอนหลังจากที่ไม่มีการทำเหมืองแล้ว หากพบว่ามีคุณภาพไม่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดินจะต้องติดตั้งป้ายเตือน “ห้ามใช้น้ำ” ให้เห็นอย่างชัดเจน นอกจากนี้ ให้ทำการติดตั้งเครื่องสูบน้ำ เพื่อส่งน้ำไปยังบริเวณต่างๆ ภายในพื้นที่โครงการ ซึ่งจะต้องทำการติดตั้งระบบน้ำแบบสปริงเกอร์ให้ทั่วทั้งพื้นที่ (รูปที่ 5.3-3)

2.2) การพัฒนาพื้นที่เป็นสวนสาธารณะ

การพัฒนาพื้นที่เป็นสวนสาธารณะจะดำเนินการในบริเวณที่ลาดเนินเขาและที่ราบทางด้านทิศเหนือ เพื่อสร้างสวนสาธารณะให้ประชาชนสามารถเข้ามาใช้ประโยชน์ได้ในอนาคต สำหรับเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สถานที่ท่องเที่ยว เส้นทางศึกษาธรรมชาติ และสถานที่ออกกำลังกาย โดยมีขั้นตอนดังนี้

- ทำการปรับเสถียรภาพของหน้าเหมือง และปรับระดับความลาดชันของพื้นที่ให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัยจากการพังทลาย และให้มีระดับความชันหลายระดับ เพื่อความสวยงามและเหมาะสมกับกิจกรรมที่จะเกิดขึ้น เช่น ศาลาพักผ่อน ลานกิจกรรม ลานออกกำลังกาย และถนน เป็นต้น

- นำเปลือกดินไปทำการปลูกในบริเวณที่จะทำการปลูกพืช ซึ่งก่อนนำไปใช้ในงานกิจกรรมดังกล่าว จะต้องทำการปรับปรุงบำรุงดินและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชนิดต่างๆ เพื่อเพิ่มความสามารถในการดูดซับธาตุอาหารพืช ความสามารถในการอุ้มน้ำและปรับปรุงโครงสร้างของดินให้มีการเกาะยึดตัวดีขึ้น

- จากนั้นจึงดำเนินการขุดหลุมปลูกในบริเวณพื้นที่ที่จะทำการปลูกพืชคลุมดินและไม่ย่นต้น

- นำพืชคลุมดิน และไม่ย่นต้น มาปลูกในบริเวณที่ขุดหลุมไว้ โดยจะใช้พืชคลุมดินประเภทหญ้า เพื่อปรับภูมิทัศน์ให้สวยงาม เช่น หญ้าญี่ปุ่น หญ้านวลน้อย และหญ้าม้าลาย เป็นต้น ส่วนไม้ยืนต้นจะพิจารณาให้ปลูกพันธุ์ไม้ที่ทนหรือไม้โตเร็ว เพื่อให้กล้าไม้สามารถเจริญเติบโตและอยู่รอดเองได้ในสภาพธรรมชาติต่อไป และปลูกไม้ดอกและไม้พุ่มขนาดเล็ก เพื่อปรับภูมิทัศน์ให้สวยงาม

- ดูแลรักษากล้าไม้ที่ปลูกไว้ให้เจริญเติบโตได้ดียิ่งขึ้น โดยการปลูกระยะแรกจะมีการให้น้ำสม่ำเสมอ คอยกำจัดวัชพืชและการปลูกซ่อมแซมหากพบว่าต้นไม้ที่ปลูกไว้ตาย มีการใส่ปุ๋ยเป็นครั้งคราว การดูแลรักษาจะทำให้ต้นไม้จะสามารถเติบโตได้เอง

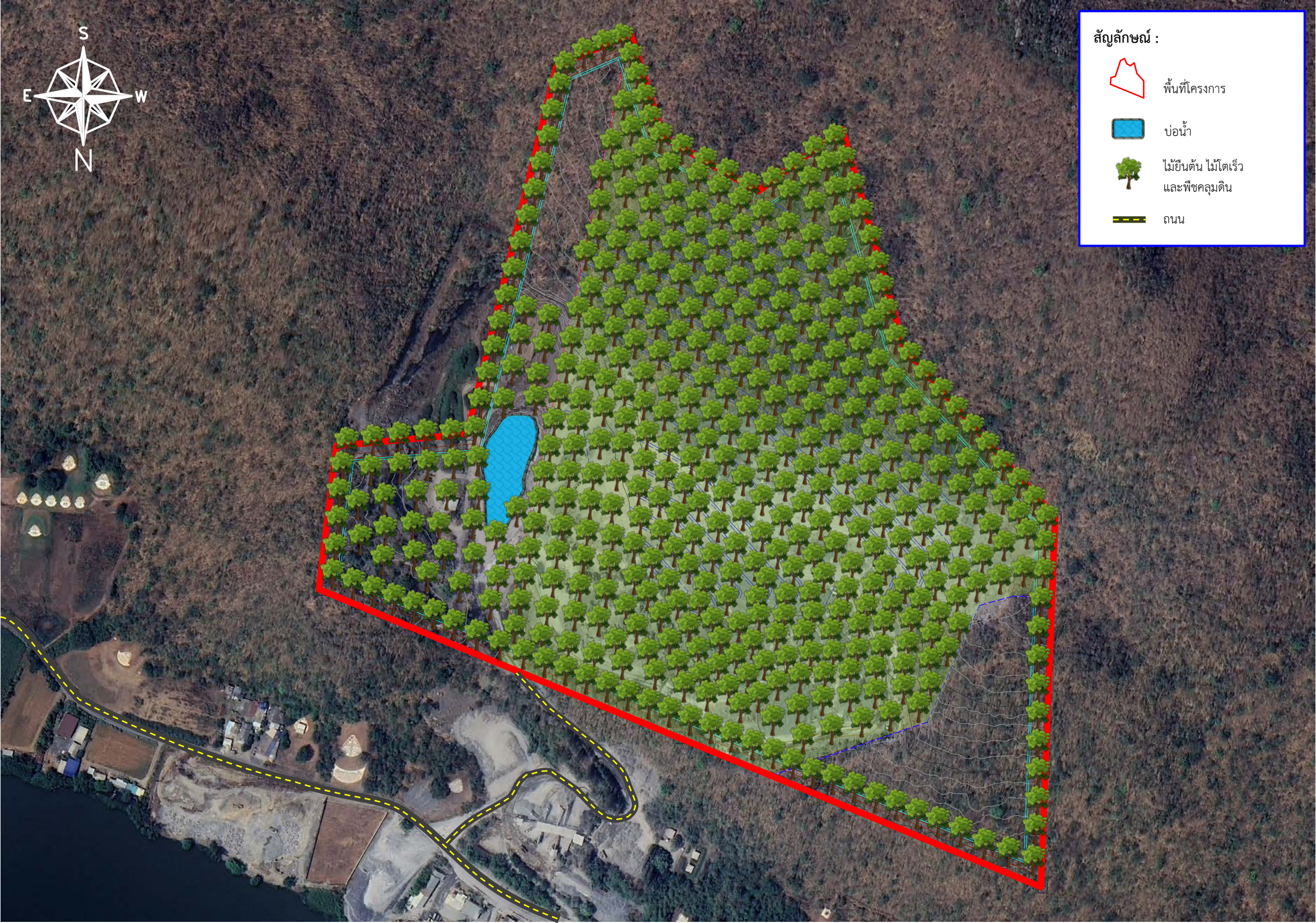
3) หน่วยงานรับผิดชอบ

ภายหลังจากการพัฒนาพื้นที่โครงการเสร็จสิ้นแล้ว บริเวณพื้นที่โครงการจะมีสภาพพื้นที่เป็นสวนป่าชุมชน และสวนสาธารณะ ซึ่งจะเป็นทั้งแหล่งอาหาร ที่อยู่อาศัย และแหล่งน้ำให้กับสัตว์ป่า รวมถึงประชาชนในบริเวณใกล้เคียงได้มีพื้นที่สีเขียวไว้พักผ่อนหย่อนใจหรือออกกำลังกาย และในอนาคตยังสามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดได้อีกแห่งหนึ่ง (รูปที่ 5.3-3) ดังนั้น หลังจากส่งคืนพื้นที่ตามระเบียบข้อกำหนดของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและกรมป่าไม้ซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่ เป็นผู้ดูแลบำรุงรักษาพื้นที่ดังกล่าวต่อไป

5.3.9 การทบทวนและการปรับปรุงแผนการปิดเหมืองและการฟื้นฟูพื้นที่จากการทำเหมืองแร่

การวางแผนการปิดเหมืองและการฟื้นฟูพื้นที่จากการทำเหมืองแร่เป็นการวางแผนระยะยาวตั้งแต่เริ่มการทำเหมือง จึงจำเป็นต้องมีการทบทวนและการปรับปรุงแผนการปิดเหมืองและการฟื้นฟูพื้นที่จากการทำเหมืองแร่ เพื่อเป็นการติดตามตรวจสอบความเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปิดการทำเหมืองในแต่ละช่วงเวลา รวมไปถึงความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม สภาพภูมิประเทศ การใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบ และความต้องการใช้ประโยชน์ของชุมชนภายหลังสิ้นสุดการทำเหมือง โดยในอนาคตอาจมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ดังนั้น ในช่วงระยะเวลาทุก ๆ 10 ปี หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงแผนผังโครงการทำเหมือง โครงการจะต้องดำเนินการทบทวนและปรับปรุงแผนการปิดเหมืองและการฟื้นฟูพื้นที่จากการทำเหมืองแร่ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับแผนการทำเหมือง สภาพแวดล้อม สภาพภูมิประเทศ การใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบ และความต้องการใช้ประโยชน์ของชุมชนให้หน่วยงานอนุญาตเป็นผู้พิจารณาต่อไป

รูปที่ 5.3-3 แผนการพัฒนาการใช้ประโยชน์พื้นที่ภายหลังสิ้นสุดการทำเหมือง